

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVIII Liepa - July 21, 1983 Nr.28

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Kas paseks Madridą?

Susitarimas dėl atominių ginklų?

Vytautas Meškauskas

Iš Washingtono pranešama kad Valstybės Sekretorius G.P. Shultz yra nutaręs rekomenduoti prezidentui Reaganui sutikti su kompromisu baigti ilgai nusitęsusią Madrido konferenciją Helsinkio Akto vykdymo priežiūrai. Jei prezidentas pritars, JAV delegacijos pirmininkas toje konferencijoje M. Kampelman, kuris per savaitės pradžioje buvo atvykęs Washingtono pasitarimams, grįš į Madridą iš sovietų išsiderėti keletą 'humanitarinių mostų' - vieno kito disidentų paleidimo. Pats konferencijos užbaigimo protokolo pasirašymas įvyks tik rudenio - rugsėjo ar spalio mėnesį. Ta proga Madride susitiks pats Shultz su Gromyko.

Iki šiol Maskva nenorėjo sutikti su Vakarų reikalavimu toliau tęsti diskusijas apie žmonių teises, apskritai specialų dėmesį kreipiant į emigracijos ir šeimų sujungimo problemas. Tačiau visai neseniai jie sutiko su Šveicarijos pasiūlytu kompromisu, kad nors tai nebus įrašyta į baigiamąjį komunikatą, pritarimą tokiai tolimesnei konferencijai sovietų delegacijos pirmininkas pareiškė savo užbaigiamam žodyje.

Pasak Kapelmana, kompromisas esąs 'labai geras' dokumentas, atitinkas Vakarų lūkesčiams. (Žinia, tai dar nereikia, kad Sovietų Sąjunga jo ir laikysis. Helsinkio Aktas nenumato jokios baudos už jo nuostatų nesilaikymą.)

Toks sovietų sutikimas su kompromisu sušaukti lyg ir Madrido konferencijos tęsinį

Šveicarijoje, lygiai kaip leidimas popiežiui aplankyti savo tėvynę, aiškinamas Maskvos noru pagerinti santykius su Washingtonu. Sovietams vis dar reikia laiko susitvarkyti su Lenkija ir Afganistanu, bet dar daugiau jai rūpi Amerikos atsiginklavimas. Už tat jie pageidautų, kad sekantis žingsnis būtų koks nors susitarimas dėl atominių ginklų, kuris būtų apvaikinuotas Andropovo-Reagano susitikimu.

Tiesa, toks susitikimas, jei bus palydėtas kad ir nelabai reikšmingu sutarimu dėl atominių ginklų, tikrai garantuos Reagano perrinkimą, tačiau sovietai gali sutikti sumokėti tokia kainą, nes negali būti tikri, kad demokratų prezidentas būtų jiems daug palankesnis. Tai jie jau patyrė iš Carterio prezidentavimo. Juk jis uždraudė parduoti sovietams didesnį kiekį grūdų ir sulaukė SALT II ratifikaciją! Be to, labai galimas daktas, kad Reaganas gali būti perrinktas ir be susitarimo dėl a-ginklų. Vien dėl ūkinės būklės pagerėjimo.

Kiek galima numatyti, gruodžio mėn. tikrai prasidės PERSHING II raketų rikiavimas Vakarų Europoje. Žinoma, jis bus sutiktas demonstracijom ir kitokiu triukšmu, tačiau tai nesutrukdys išsiriavimo. Už tat sovietai, jo nenorėdami, turės iš savo pusės padaryti nuolaidų - sumažinti savo SS-20 raketų, nutaikintų į taikinius Europoje, skaičių. Kariškai tai neturės

(Nukelta į 2 psl.)



Pasirašant š. m. birželio 30 d. Chicagoje Vliko ir PLB pareiškimą, sutartinai dirbti. Sėdi iš kairės: Vliko pirm. dr. K. Bobelis, PLB pirm. V. Kamantas, PLB seimo pirm. A. Raulinaitis, JAV LB krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus, Vliko tarybos narys St. Žadeikis ir Vliko tarybos pirm. A. Regis.

Sportas kultūrinių vertybių sąrangoje

BR. KETURAKIS

Nuodugniau stebint tautų ir valstybių kultūrinę gyvenimo eigą, matome, kad sportinis sąjūdis visada turėjo visuomeninį ir tautinį pasireiškimą bruožą, vėliau išaugusį ir tarp-tautinius ir pasaulinius plotus. Nenagrinėsime senovinius laikus ar Graikijos žydintį laikotarpį kai harmoninga kūno išvaizda turėjo derintis su religiniu kultu ir meniniais polėkais, bet arčiau išgilinkime į dabartinio sporto pilnas apraiškas ir bandykime rasti jų vietą kultūros tarpe.

Europos tautų sportiniame augimo sektoriuje, gal

būt, reiktų išskirti anglus ir prancūzus, kurie sukūrė daugumai sporto šakų pradinis idealoginius ir administracinius pagrindus, kai vokiečiai, austrai, švedai ir čekai, įskaitant ir šaunią suomių tautą, praktinio ir metodinio kelio rėmus auklėjime ir tautiniame atsparumo kėlime. Sportinis baras buvo pagrįstas tautų sveikatingumui kelti, kartu stiprinant jaunąsias jėgas karinei tarnybai. Taigi sportinio judėjimo sritis apėmė tautos sluoksnius su vertingais užmojais.

Augant valstybių ir tautų sportiniam bendravimui, kuris 1896 m. atkėlė vartus į olimpiadas, vėliau ir į olimpinius žaidimus, įvairaus pobūdžio tarpvalstybinius, kontinentinius ir net pasaulinius sporto šakų rungtyniavimus, sportines mokslo konferencijas, daugumoje kraštų privalomą fizinį lavinimą visose mokyklose ir net po mokykliniame laike, sportas tvirtai įžengė į kultūrinę plotmę ir gausiu indėliu teigiamų savybių užima išskirtiną poziciją kiekvienos tautos socialiniame gyvenime.

Kas gi yra tos sportinės vertybės?

★

Dabartiniame sportiniame darbe, plačiaja samprata vertinant, ir iš tarptautinės bendravimo srities patyrimų sprendžiant, nėra nesutarimų ar abejonių tautomis ar valstybėms

sporto naudingumu paskiram asmeniui, ar visai tautai bei žmonijai, bet kai kur išneria politiniai sūkuriai, kurie deda varžtus ir sportiniai linkmei, valdžios galią pastatydami prieky sportinių tikslų.

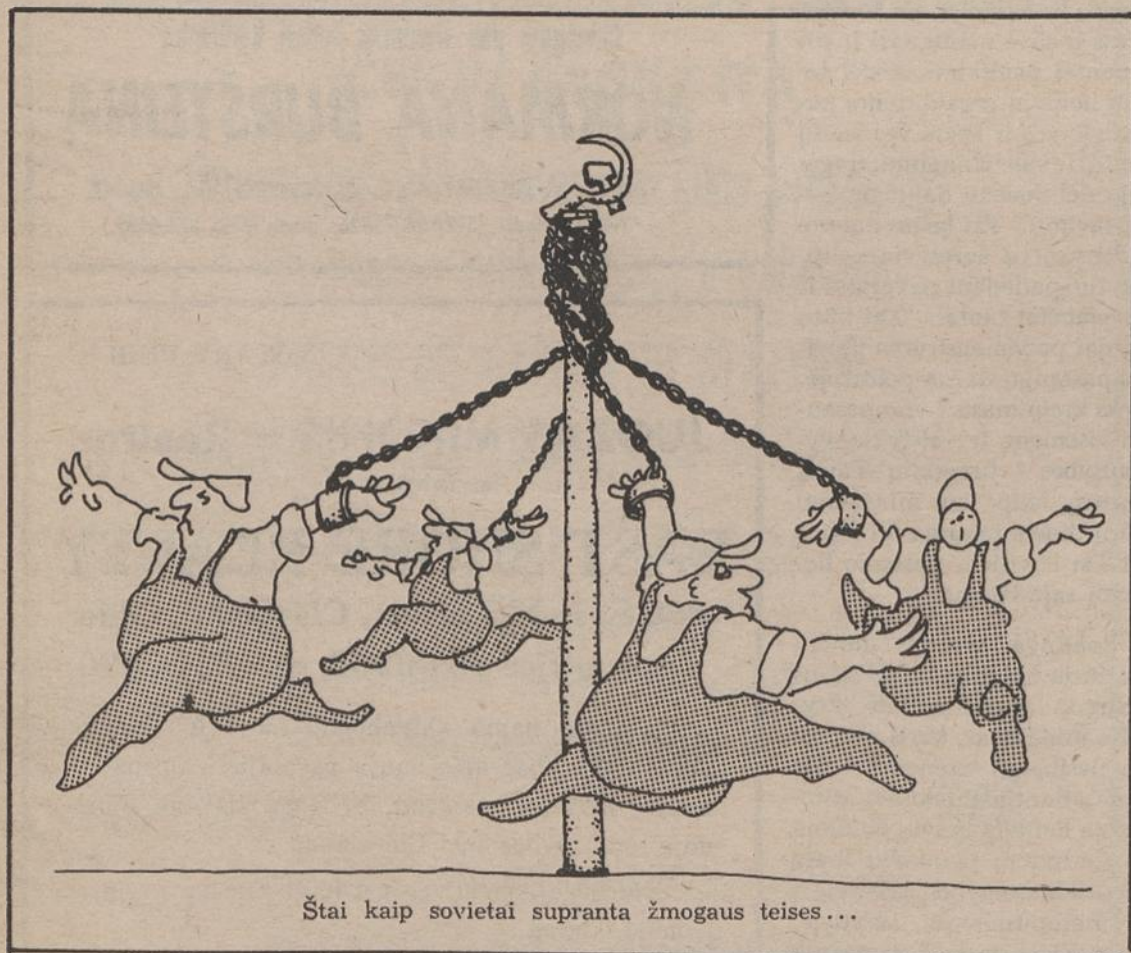
Žinome, patyrimo ir tvirtiname, kad sportinis veikimas su įvairiais ir priimtais varžybiniais nuostatais ir jų vykdymu, savo paskirtimi ir dažniausiai sveikai apgalvota programa, tarnauja žmonijos gerovei. Tai yra kūrybingoji gyvenimo dalis su realiomis ir pagrindinėmis vertybėmis, kurios nėra kintamos ir tvirtai laikosi vykstančioje gyvenimo kaitoje.

Iškilieji sporto varžybiniai atsieikimai ar sporto šakų mokslinė analizė, pedagoginė ar psichologinė plotmė, olimpinis žaidimų vaidmuo tautų bendravime, taip pat ir daug kitų šios plotmės sričių, yra nemažas indėlis į kultūros aruodą, kaip vertybės.

Estetinės vertybės mene, etinės moralėje ir religijoje, idealinės techniniame pažangume, loginės mąstyme, pergyvenimai aukštųjų pasekmių laimėjimuose, artimai siejasi ir su dvasiniu asmens pasauliu, nes čia šalia fizinių galių stovi aktyvus ir stiprios valios žmogus, kuris siekia aukštesnės pakopos savo užsiibrėžtame kely.

Kaip žinome gyvenimo vertybės skirstomos į dvi grupes: pagrindines arba

(Nukelta į 4 psl.)



Minėdami pražūtį ruošimės gyventi

(3)

Pastaruoju metu prasidėjo nauji politiniai poslinkiai Sovietų Sąjungos okupuotų Pabaltijo Valstybių klausimu 'tylinčioje' Vakarų Europoje.

Tų poslinkių pasekoje, Europos Tautų Parlamentas, kaip jau žinoma iš spaudos, 1983 metų sausio 13 d. Strasburge (Prancūzijoje) priėmė rezoliuciją dėl padėties Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Europos Parlamentas, kaip įstatymų leidžiamasis organas, rekomendavo įeinančių į Vakarų Europos sąjungų valstybių užsienio reikalų ministrams atitinkamai Pabaltijo klausimą pristatyti specialiai Jungtinių Tautų Dekolonizacijos Komisijai, taip pat kitiems, kurie seka ir tikrina Helsinkio Baidžio Akto Zmogaus Teisių įgyvendinimą, jų pažeidimus. Sunaikinti ir daugiau kaip keturis dešimtmečius neigti Valtibinio Suvereniteto, kaip tai padarė ir tebedaro Sovietų Sąjunga Lietuvai, Latvijai ir Estijai, yra pats sunkiausias Pagrindinių Zmogaus Teisių pažeidimas, jų visiškai nepaisymas, tiesiog sutrypimas.

Todėl Europos Parlamento sprendimas yra nepaprastos svarbos įvykis ir jis tikrai pradžiuo priespaudoje sukopusias Pabaltijo tautas. Bet be saiko džiūgauti dar per anksti ir Pabaltijo tautų išeivijos politines ir visuomenines organizacijas laukia didelis ir naujo pobūdžio darbas, kurį būtina su pasišventimu atlikti.

Dabar išeivijos organizacijoms, pirmoje eilėje politinėms, svarbu gerai prisistatyti viso pasaulio valstybių - Jungtinių Tautų narių Vyriausybėms. Tai pirmieji Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, taip pat Amerikos Lietuvių Tarybos ir atskirų ideologinių sąjūdžių Vadovybių darbas. Ypatingą reikšmę įgauna Pabaltijo išeivių internacionalinio pobūdžio partijos, tokios kaip Krikščionių Demokratų ir Socialdemokratų. Jos turėtų pristatyti Europos Parlamento sprendimo išvadą ir pačios save prisistatyti giminiams.

Kas paseks Madridą?

(Atkelta iš 1 psl.)

didelės reikšmės, nes į sovietų taikinius yra jau seniai nutaikintos JAV raketos. Raketos Europoje yra reikalingos europiečių moralei sutiprinti, kaip laidas, kad amerikiečiai jų neapleis. Faktas, kad iš Europos paleistos raketos gali savo taikinius pasiekti per 10 min., o iš JAV per 20 min., galutinai apskaičiavime neturi daug reikšmės, nors sovietai aiškina kitaip.

Dėl viso to, rudenio galima laukti pažangos ir atominių ginklų kontrolės srityje. Didžiausi tokio susitarimo šalininkai Amerikoje netiki, kad būtų galima vienu ypu išspręsti visą tą problemą, bet susitarimą galima būtų pristatyti kaip pirmą žingsnį, kuris labai pakeltų Reagano populiarumą.

ningoms bei artimoms pasaulio valstybių partijoms. Be abejo, politinių vienetų ir sąjūdžių uždavinys yra ypač atsakingas ir todėl reikia nuolatos nuosekliai nagrinėti pasaulio valstybių politinius poslinkius ir parinkti geriausią laiką paskleisti pasaulyje minėtą Europos Parlamento Rezoliuciją.

Reikia sveikinti Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos iniciatyvą ir š.m. gegužės 28-29 d.d. konferencijoje priimtą Rezoliuciją, rekomenduojančią Sąjungos Vadovybei kreiptis su Europos Parlamento Rezoliucija į viso pasaulio krikščionių partijas ir (puoselėjant ekumeninę dvasią) į pagrindinius Islamo, Induizmo ir Budizmo kraštų politinius sąjūdžius, supažindinant juos su Pabaltijo Valstybių suverenitetui atkurti byla.

Lygiareikšmės dvasios Rezo liucija priėmė š.m. birželio 4-5 d.d. konferencijoje Amerikos lietuvių Romos Katalikų federacija. Priimtoji rezoliucija rekomenduoja visiems įeinantiems į Federaciją susivienijimams ir organizacijoms - Ateitininkų Federacijai, Lietuvos Vyčių, ALRK Moterų s-gai, ALRK susivienijimui Amerikoje, ALRK Religinei Salpai, ALRK Kunigų vienybei, Sv. Kazimiero seserims, Jezuitų, Marijonų, Pranciškiečių seselių, Pranciškonų Vienuolijoms, ALRK Darbininkų s-gai, ALRK Vargonininkų s-gai ir kitoms organizacijoms - skaitlingai paskleisti Europos Parlamento Rezoliuciją ir savas draugijas pristatyti pagrindinėms pasaulio katalikų organizacijoms, veiksmingai panaudojant ekumeninės sampratos kelius į kitas religijas ir jų susivienijimus.

Tačiau tuo apsiriboti jokiū būdu negalima. Dabar atskirų kraštų Lietuvių Bendruomenės įvairūs sambūriai (Chorai, Tautinių šokių būreliai ir kt.), Skautų sąjūdžių Vadovybės, Saulių ir Karo Veteranų kuopos, Amerikos Legiono Lietuvių kuopos, turėtų atsidėję imtis darbo pristatyti Europos Parlamento sprendimo išvadą ir prisistatyti save nežinančioms Pabaltijo valstybių pavergimo tragedijos įvairių kraštų sau 'giminingoms' organizacijoms. Tai dera padaryti dabar, šiais metais, visais galimais būdais supažindinant pasaulį su mūsų pavergimo problemomis. Nedarant šio darbo, nežinančios mūsų pavergimo reikalo tolimų kraštų Vyriausybės - Jungtinių Tautų nariai lengvai pasiduos Sovietų Sąjungos spaudimui ir mūsų bylos nepalauks. Taigi, dabar pats laikas pasiryželiams konkrečių darbų įprasminti tarpusavio susipratimą, imant į rankas Jungtinių Tautų ir UNESCO Indeksus ir kitus adresų šaltinius ir, paruošus anglų, prancūzų ir ispanų kalbomis (pagal reikalą), dokumentaciją - Europos Parlamento Rezoliuciją išsiųsti.

Plataus pagrindo ir svarbus 1983 metų kultūrinis darbas, gimdantis ir turintis gimdyti palankią Vyriausiam Lietuvos

Dr. Kazys Eringis

Išlaisvinimo Komitetui (VLIK-ai), Amerikos Lietuvių Tarybai (ALT-ai) ir visiems politiniams sąjūdžiams politiką, yra Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos. Jų prasmingas obalsis - 'Kartu su kovojančia Tauta!' Taigi, šis renginys negali būti apolitiškas, nors čia, išeivijoje, apolitiškumas yra tartum jaunatviškai svajingas mados dalykas.

Ištrūkęs iš vergijos nasrų laiku savo pareigą Pasaulio Lietuvių Dienų dalyviams ir rėmėjams, visiems išeiviams priminti sovietiškosios politinės doktrinos teiginį, pagal kurį 'kur susilpnėja politinis kryptingumas, ten visuomet priešas turi gerą dirvą veikti ir griauti bendruomenės pagrindus'. Šią tiesą visiems reikia gerai įsisąmoninti ir žinoti, kad sovietų 'kurmiai', žongliuojantieji 'lietuviškumu', būtinai bandys tai daryti net pačiais nekalčiausiais nepatyrusio gyvenime lietuvių jaunimo politiniais krikdymais. Išidėmėtina, kad į užsienį nukreiptos sovietų žvalgybos stratinis uždavinys - idėjiškai sunaikinti lietuvių išeivijos priešinimosi okupacijai ir tautos sovietizacijai dvasią ir sukurti išeivijoje ardomuosius centrus prieš Amerikos valstybę ir santvarką. Laimei, dėl lietuvių išeivių politinio sąmoningumo šių tikslų sovietai bent kiek apčiuopiamiau nepasiekė ir prie jokių aplinkybių neturi pasiekti. Tai mūsų atsakymas okupantui.

Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos turėtų būti akstinu Pasaulio Lietuvių Seimui, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui ir Siaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos SASKRYDŽIUI išpareigoti atlikti labai reikšmingą Lietuvos laisvės bylai laimėti darbą, ryšium su minėtais naujais politiniais poslinkiais Europoje. Tokio darbo esmė yra bendra ir visuotinė: pristatyti viso pasaulio valstybių giminingoms kultūros, sporto, bendrai jaunimo organizacijoms Europos Parlamento Rezoliuciją, jos komentarus ir save prisistatyti ir įtikinamai paaiškinti, kodėl tokios lietuvių organizacijos pasaulyje yra ir kokia yra mūsų tautos ir valstybingumo tragedija dėl Sovietų Sąjungos užkariavimų. Tai kelias nuuo-ginti sovietų agresyvią politiką, tuo padedant pavergtai ir kovojančiai tautai. Tai būtų naujai pademonstruota išeivijos pastangų darna politikoje. Toks kreipimasis į viso pasaulio visomenę ir valstybių vyriausybes - Jungtinių Tautų narius, kaip jau minėjome, būtų didelė parama VLIKui, ALTai ir visiems pasaulio lietuvių sąjūdžiams.

Ypatingai svarbus minėtu požiūriu renginys yra Dariaus Girėno testamentinio skrydžio minėjimas, kuris neturėtų pasibaigti eisenomis. Šie transatlantiniai lakūnai atstovauja lietuvių išeivių jaunimą ir sparnuotų jaunuolių inasą Nepriklausomybės kovose, ir transatlantiniame skrydyje. Jie paliko nemarų Testamentą Jaunajai Lietuvai tuo atveju,

jeigu žūtų. Jie paliko mus testamentą, skelbiantį, kad savo skridimą skyrė Nepriklausomai Lietuvai. Ir jeigu rūstusis Neptūnas ir galigasis audrų Perkūnas pastotų jiems kelią i Lietuvą, tuomet Jaunoji Karta turi pakartoti jų skrydį. Deja, jie žuvo. Juodosios jėgos ne tik jiems, bet ir ištisoms lietuvių kartoms pastotų kelią i Nepriklausomą Lietuvą. Visi lietuviai, kurie dalyvaus jubiliejiname transatlantinio skrydžio minėjime, turėtų išreikšti visų išeivių valią, kaip priesaiką žuvusių lakūnų Testamentui ir, panaudodami Europos Parlamento Rezoliuciją, visų sąjūdžių vardu turėtų kreiptis į viso aviacinio pasaulio organizacijas, į viso pasaulio valstybių orolinių vadovybes Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybinio Suvereniteto atkūrimo ir Laisvės Bylos sprendimo reikais, kad suformuoti iš anksto palankią viešąją nuomonę. Tai aktuali ir plati dabarties politinių veiksmų progra-

ma, jų primapradžiai metmenys, išplaukiantys iš kultūrinės ir politinės išeivių veiklos. Tie pradmenys yra saikingai išdirstinti politiniais mūsų Laisvės Bylos reikalais ir turėtų būti priimtini visoms išeivių grupėms ir sąjūdžiams. Tuos pradmenis konkretizuoti anglų, prancūzų ir ispanų (dalinai vokiečių ir portugalų) kalbomis turėtų juridiškai pajėgios jaunimo intelektualios grupės, ypač VLIKo, ALTos ir PLS Komisijos. Kad išvengus šablono, tuos pradmenis turėtų savitai patobulinti kiek vienas sambūris, išeidamas iš savos specifikos.

Jeigu mes Pasaulio Lietuvių Dienų ir juos lydinčiuose renginiuose, kaip ir vietiniuose paregimuose bei subuvimuose tik dainėles dainuosime ir blezingėlę šoksime, tai pavergtos tautos kankinių ir 260,000 negrįžusių iš Sibiro akivaizdoje mes savo išskirtinės misijos neatliksime.

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE



Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

-Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor

savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio

Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Turime namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač apie naują parapiją. Taip pat ir naujoji lietuvių kolonijoje, SUNNY HILLS, Floridoje, 955 mylios nuo Clevelando.

Norintieji pirkti ar parduoti prašom kreiptis į mano įstaigą.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

OSI bendrauja su sovietine KGB

VLiko, JAV LB ir ALT valdybų pastangomis yra sudarytas laikinas Lietuviams ginti komitetas, į kurį įeina po du atstovus iš visų trijų minėtų organizacijų. Šis komitetas šaukia susirinkimus ir informuoja lietuvių visuomenę apie OSI (The Office of Special Investigation) veiklą ir pastangas inkriminuoti lietuvius nebūtais nusikaltimais.

Gera veikia Americans for Due Process institucija, esanti New Yorke. Jie sugėbėjo įeiti į amerikietišką spaudą ir tinkamai nušviesti OSI veiklą (The Philadelphia Inquirer, 1953. V. 28 ir Cleveland Plain Dealer, May 30, 1983).

Užtenka imigracijos pareikimuose surasti menką netikslumą, už tai gali būti atimta pilietybė ir deportuota į kilmės kraštus. Šios bylos keliamos civiliniuose teismuose, kurioms valstybė neskiria gynėjo, o pasisamdyti advokatą ne visi įstengia, nes labai brangiai kainuoja. OSI apkaltintas žmogus, amerikinėje spaudoje traktuojamas, kaip nacių — karo nusikaltėlis.

Lietuviams ginti komiteto rūpesčiu, Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje, buvo sušaukta spaudos konferencija, į kurią atsilankė visų laikraščių bendradarbiai ir komiteto nariai.

Konferenciją atidarė dr. L. Kriaučeliūnas, o jai vadovavo komiteto pirmininkas dr. V. Stankus. Adv. Povilas Žumbakis pažymėjo, kad OSI keliamos bylos yra Sovietų KGB pateiktų dokumentų įtakoje. Dažnu atveju dokumentai yra su falsikuoti, neva tai liudininkų parodymai KGB agentų surašyti.

Sovietų S-ga perrašo pokarinę istoriją ir naudoja JAV teismus jų užmačioms patvirtinti. Reikalas yra taip tvarkomas, kad Sovietų S-gos užgrobtų kraštų imigrantai (Lietuvos, Latvijos, Estijos, Ukrainos ir kt.) laikomi nusikaltėliais ir nacių kolaborantais. Reikia sujungti mūsų turimas jėgas, kaupti dokumentus ir kapitalą šiems kaltinimams.

tis savo šviesnei ateičiai. Be to, ir šitokio jaunuolio tolimalis globėjas ar 'moralinis tėvis' — viengungis daktaras, apartamentų savininkas ar kitas šimtų tūkstančių dolerių antklodės prieš senatvę slegiamas — galėtų pasijusti geriau atsilyginęs savo tautai, nors už ją galvos ir nepaguldė.

Aišku, ne visi šios gimnazijos auklėtiniai bus premijuoti rašytojai, dailininkai ar visuomenės vadai, bet vienas kitas savo geradariui pasakys bent gražiai lietuviškai ačiū. O tai irgi vėta pastangų.

mams atremti. Tam tikslui yra įsteigtas Lietuvių teisėms ginti komitetas, kuris turi šią paskirtį:

1. organizuoti Gynimo fondą, kurio lėšas naudoti apkaltintiems lietuviams ginti;
2. rinkti istorinę medžiagą, kuri įgalintų atremti nepagrįstus kaltinimus ir
3. informuoti visuomenę ir amerikiečius apie nepagrįstus kaltinimus.

Svarbu surasti draugų Amerikos kongrese, kurie objektyviti į šį reikalą pažvelgtų.

Apkaltinti lietuviai turi painformuoti komitetą ir susirasti gynėją. Be advokato patarimo, su niekuo nekalbėti ir niekam neatšakinėti nei asmeniškai, nei telefonu. Atsitiktinai ištrūkęs netinkamas žodis, gali virsti savęs apkaltinimu. Lietuvių visuomenė apkaltintų žmonių neturi apleisti, bet teikti moralinę ir materialinę pagalbą. Amerikiečių spauda, radijas ir TV sukelia tokį didelį triukšmą ir apkaltintasis bandomas padaryti karo nusikaltėliu, nors dar teismas nėra patrauktas. Pažįstami ir kaimynai turėtų apkaltintam asmeniui rodyti daugiau palankumo, užuojautos ir teikti pagalbą, bet jo neapleisti ir nuo jo nenusigrežti.

Kol komitetas sudarys organizacinį tinklą, jau dabar reikia surašyti savo turimas žinias ar įkalbėti į juostas. Ypatingai turi pa-

daryti tie, kurie yra nukentę nuo nacių, kentę kacetageriuose ar prieš nacius kovoję. Mūsų veiksniai turėtų reaguoti į amerikiečių spaudos netikslumus, kreiptis į kongresmanus ir senatorius.

OSI įstaigos veikla apmokama mūsų mokesčių mokėtojų, turi 20 advokatų su šimtais tarnautojų. Su valstybės remiama įstaiga sunku galinėti, todėl labai svarbu turėti stiprų fondą, kurio ištekliais galima būtų remti apsigynimą ir dokumentacijos rinkimą.

Lietuvių teisėms ginti fondo vadovybę sudaro: dr. J. Račkauskas, dr. V. Damašis, V. Plioplys, adv. A. Karalienė.

Čekius rašyti: American Lithuanian Rights Fund ir siųsti šiuo adresu: 5620 So. Claremont, Chicago, Ill. 60636. Aukotojai, jiems pageidaujant, bus skelbiami spaudoje. Pinigai bus naudojami: 70% tiesioginiam gynimui, bešališkumo principu, 20% tyrimams ir dokumentacijai ir 10% administraciniais reikalais.

Paskutinis momentas yra subrusti ir ruošti apsigynimui. Niekas nežino, kuriam kris OSI mestas kauliukas ir pasijus kaltinamas nebūtais dalykais.

Rinkime dokumentaciją ir aukokime gynimo fondui.

(aj)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Presidential Documents

Proclamation 5067 of June 6, 1983

Captive Nations Week, 1983

By the President of the United States of America

A Proclamation

Twenty-five years ago, the United Nations Declaration of Human Rights proclaimed that "all human beings are born free and equal in dignity and rights." This reaffirmed an eternal truth that Thomas Jefferson in 1776 wrote into our own Declaration of Independence. Another great thinker, Edmund Burke, observed simply that "the cause of Freedom is the cause of God." Some twenty-five centuries before, the prophet Isaiah admonished the world "To bind up the broken-hearted, to proclaim liberty to the captives."

Free people, if they are to remain free, must defend the liberty of others. As the custodians of a democratic tradition firmly established on this continent more than two centuries ago, Americans are deeply committed to the goal of representative government everywhere.

Each year, the United States reaffirms its commitment to the cause of liberty during Captive Nations Week, by reminding all those who are forced to live under the domination of foreign military power and alien ideology that the United States supports their aspirations for freedom, independence and national self-determination.

The Congress, by a joint resolution approved July 17, 1959 (73 Stat. 212), has authorized and requested the President to proclaim the third week in July as Captive Nations Week.

NOW, THEREFORE, I, RONALD REAGAN, President of the United States of America, do hereby designate the week beginning July 17, 1983, as Captive Nations Week. I invite the people of the United States to observe this week with appropriate ceremonies and activities and to reaffirm their dedication to the ideals of freedom, which unite us and inspire others.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this 6th day of June, in the year of our Lord nineteen hundred and eighty-three, and of the Independence of the United States of America the two hundred and seventh.

Ronald Reagan

**AR NEVERTĖTŲ IŠTIESTI RANKĄ
IR KITA KRYPTIMI?**

Daug ženklų rodo, kad, aplanai imant, praturtėjome. Lietuvių fondas artėja į trečią milijoną. Zinoma, dėl to padidėjo aukos politinei veiklai, daugiau įšaldyta kieta kapitalo svajojamai ateičiai ir dvigubai ar net trigubai pagausėjo tūkstantinės premijos kultūrai.

Deja, visa ta gerovė mus laimina jau lyg ir pavėluotai. Mūsų kultūros kūrėjai, belaudami garbės tūkstantinių, jau daug anksčiau sulaukė Social Security pensijų, net ir doleriais patreštoje dirvoje iš senų sėklų sunkiai beauga akį stebinantieji vaisiai, o didžiausia mūsų jaunimo dalis dar po dešimtmečio savo lietuviybę demonstruos gal tikrai kojomis.

Neabejotina, kad šiame realistiniame reginy lietuviškos jaunosios generacijos derliaus problema yra pati svarbiausia ir net su mūsų geriausiais norais nesėkmingai įveikiama. Juk nebereikia nė kartoti tų pačių dejonų, kad čia liuanistinių mokyklų lankytojų

skaičius nesulaikoma mažėja, kad ir jas baigusieji lietuviškos knygos baidosi iš tolo, kad net įžymių patriotų vaikai kartais jau tik pirštais susišneka su savo tėvais.

O gėdingiausia, kad iš milijono dėl senosios tėvynės raudančios lietuvių išeivijos, vienintelėje užsieny tikrai lietuviškoje Vasario 16-sios gimnazijoje — tik 80 mokinių!..

Tad ir kyla mintis, ar nevertėtų mūsų turtingesniems tautiečiams lietuviybės naudai bent šiai gimnazijai 'pirkti sielų'? Zinoma, ne tokių 'mirusių', kurių bizni vaizdavo rašytojas Nikolajus Gogolis. Mes nesiūlome rantioti po pasaulį ir pamestus vietnamiečius, salvadoriečius ar Haiti perteklių. Bet kiek daug yra mokslo trokštančio ir dėl materialinių sunkumų jo nepasiekiančio lietuviško jaunimo Pietų Amerikoje, jeigu jau tokio nerandame čia! Ir koks būtų džiaugsmas ir 'egzotika' tokiam jaunuoliui išvykti į svetimus kraštus mokslo sem-

"Amber Holidays"**EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ****iš BOSTONO ir NEW YORKO**

Rugpjūčio 3 — \$1338.00	Rugsėjo 26 — \$1110.00
Rugpjūčio 17 — \$1528.00	Spalio 5 — \$1229.00
(su Ryga)	(su Ryga)
Rugsėjo 7 — \$1338.00	Gruodžio 26 — \$1175.00
Rugsėjo 19 — \$1143.00	(su Ryga)

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.

Registracijos, informacijos reikalui
SKAMBINKITE

1-800-722-1300 (TOLL FREE)

Massachusetts ir Kanadoje 1-617-268-8764

**TRANS-ATLANTIC TRAVEL
SERVICE, INC.**

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkome dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES.



Lenkija, mūsų kaimynė (2)

Tais laikais, kai lenkų tautos dar nebuvo

Jūratė Statkutė de Rosales

Lenkai, kaip tauta, yra palyginti nesenas tvarinys, mažiausiai dviem tūkstančiais metų jaunesnis už baltus.

Lenkija, kaip teritorija, yra geopolitiniškai sunkiai atlaikytinoje padėtyje susikūrus lipinys, apimantis trijų skirtingų senovės kultūrų žemes.

Prie šių išvadų privedė mane rašta XIII a. kronika, aprašanti baltų tautų istoriją pradant nuo tos datos, kai baltai pasitraukė iš Estijos ir Pietų Suomijos, t.y. nuo XV a. prieš Kristų. Kronika, kurios svarbesnių ištraukų vertimą šiuo metu spausdina Devenų Kultūros Fondas, turi du svarbius privalumus: ji nuosekliai aprašo įvykių chronologine tvarka ir ji duoda aiškius geografinius nurodymus. Turi ji ir trečią privalumą: josios pasakojimus stebėtinai patvirtina vėlyviausios baltų archeologijos žinios.

Greta mūsų tautų tolimiausios istorijos aprašymo, kronika patiekia daug žinių apie mūsų kaimynus. Iš to ir susidarė man visai skirtingas Lenkijos vaizdas, negu iki šiol mūsų buvo galvota. Todėl ir noriu šiuo metu savo žiniomis pasidalinti su skaitytoju.

Pagal kroniką, dar tais laikais kai baltų buvo gyventa Pietų Suomijoje ir Estijoje (pagal archeologiją tai būta tarp 2000 ir 1500 m. pr. Kristų), vakarinė mūsų siena buvo Vyslos žemupys. Kitaip tariant, etninės baltų žemės apėmė visą šiaurinės rytų dabartinės Lenkijos kampą. Archeologija tas kronikos žinias patvirtina, nes ir ji nubrėžia nuolatinę baltų tautų ribą Vyslos žemupio vagoje.

Sportas kultūrinių vertybių sarangoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

pastovias ir pagalbines. Sporto sveikos apimtys sluoksniuose, kurio rėmuose ir mūsų veikla pamažu juda, randame pagrindines vertybes, nes teisingoji fizinio auklėjimo kryptis ir sportas su plačia šakų pasiruošimų eiga, įjungiant lietuviškumo elementus, kildina mūsų veiklą į aukštesnę rytojaus pakopą, išrikiuodamas į pastovių gyvenimo vertybių sritį.

☛ Sportininkas, kaip žmogus, yra psicho-fizinė būtybė ir aukštųjų atsiekimų srity dvasinis pasaulis yra vyraujantis, todėl sportiniai laimėjimai, ypač tarptautinėje plotmėje, ką ryškiai matome 1982 m. paverptos Lietuvos sportininkų paskiruose atsiekimuose, yra kartu ir lietuvių kultūrinio kilimo laipsnis, nei kiek nežemesnis už vi-

XV amžiuje prieš Kristų, Pabaltijo klimatas, iki tol buvęs šiltesnis negu jis dabar yra, staiga labai atšalo. Jei tikėti paleografinėmis Pabaltijo lentelėmis, jis tuomet trumpam laikui tapo šaltesnis negu dabar yra. Kronika savo ruožtu kalba apie tais laikais labai svarbų ekonominį įvykį: bičių išgaišimą nuo šalčio. Reikia nepamiršti, kad tais laikais, kai cukraus nebuvo, medus buvo labai svarbi prekė. Spiečių nuosavybės teisės būdavo griežtų įstatymų (ar papročių) reguliuojamas dalykas, kaip tai liudija pvz. hititų senieji raštai ir baltuose išlikęs bičių lystės paprotys. Bičių išgaišimas Suomijoje gyvenantiems baltams galėjo sudaryti rimtą ekonominę nelaimę.

Iš Suomijos, Estijos, Lado gos ir Onego ežerų pakraščiu, baltams prisiėjo pasitraukti, jei nenorėjo badu mirti. Prasiėjo tuomet baltų žygis į pietus. Kronika rašo, jog žygio metu, bėgliai visų pirma įveikė prie jūros gyvenusią rugių tautą, paskui rugių kaimynus vandalus, ir užvaldė jų visų žemes.

Cia jau apimame visą dabartinės Lenkijos plotą. Rugiai gyveno, jei tikėti istoriniams žemėlapiams, prie Baltijos jūros, tarp Vyslos ir Oderio. Vandalai buvo rugių pietiniai kaimynai, isitaisę Vyslos ir Oderio šaltinių srityse.

Archeologija kaip tik tai tame laikotarpyje nustato baltų tautų išsiplėtimą Oderio baseino dešinėje pusėje, t.y. rugių žemėse, ir Silezijoje, t.y. vandalų žemėse. Tat čia vėl kronikos žinios sutampa su ar-

sas kitas veiklos apraiškus. Taigi ruošiantis būsimiems pokalbiams tarp JAV LB, ŠALFAS S-gos ir visų jaunimo organizacijų vadovybių, apie kuriuos užsiminė dabartinis JAV LB-nės pirmininkas dr. A. Butkus 1982 m. ŠALFAS S-gos metiniame sporto atstovų suvažiavime, visoms šalims reikia gerai ir išmąstyti pasiruošti, kad svarstant naujos fizinio lavinimo linkmės pagrindus čia, o tai būtų greičiausiai ir visai išsivijai (aišku, pagrindiniu veiksmu turint PLB), sugebėtumėm rasti veiksmingą žingsnį visame lietuvių kultūriniame aruode. Kiek iškilioji sporto pasėkmė yra vertinga tautos vardo iškėlime, auklėjime ir tarptautiniame bendravime, pasisakysime vėliau, nes tai svarbi ir būdinga vertybių žymė.

■ laiškai Dirvai

AISČIŲ UŽGUITIS

Vienas tautietis, gyvenęs Toronte, laiške Dirvoje, stengiasi nuvertinti istoriką Charles Pichel, kuris savo lengvai skaitomoje knygoje Samogitia vaizdžiai ir pagrįstai atskleidžia aisčių aukštą moralinį lygį, jų kilumą ir ypatingai jų narsumą, lydimą tolerancijos bei atodairingumo tų atžvilgiu, už kuriuos jie buvo kariniai pajėgesni Toje knygoje aisčiai pristatomi kaip sava vidine kultūra viršijantys ne tik slavus, bet ir vakarines Europos tautas, civilizaciniai gerokai toliau pažengusias.

Ir gana ribotos išmonės skaitytojas pastebės, kad Samogitia, aplamai imant, yra gerai dokumentuotas veikalas su pagrįstais teigimais, kartais vaizdžiai ir gal net spalvingai pertektais. Autorius pristato aisčių valdovus kiek kitaip negu mūsų istorikai. Jam, pavyzdžiui, Gediminas yra daug daugiau aisčių reikalus supratęs, negu Mindaugas prieš jį ar Vytautas po jo. Savo teigimus apie tuos valdovus (kaip ir bendrai apie viską kita) jis argumentuotai paremia.

Jis principiniai sutinka su mūsų istorikais, pristatydamas susibičiuliavimą su lenkais kaip lietuviams labai nuostolingą teritoriniai ir tautiniai. Jis nesutaria su mūsų istorikais, vaizduodamas krikščionybę — jai stipriai plintant po Liublino Unijos — kultūrinę įtaką aisčiams. Kai tuo tarpu mūsų istorikų požiūriu tai buvo konstruktyvus veiksnys, nešas apšvietą, Pichel nuomone buvo destruktivus, aisčiams prarandant savas kultūrinės vertybes ir dideliems jų plotams sulenkėjant. Be to, jo teigimu, krikščionybė labai prisidėjo prie luominių skirtumų išsialėjimo aisčių, ypač lietuvių, kraštuose. Ir čia Pichel perteikia savo samprotavimus argumentuotai.

Negalima paneigti, kad Samogitijoje yra gerokai ir,

cheologijos radiniais. Atrodo, kad tuo metu ant rugių ir vandalių žemių užsidėjo tiek stiprus baltų klotas, jog archeologija to meto rugių ir vandalų žemes kataloguoja kaip baltų teritoriją.

Sitokia padėtis užsitiese iki XII a. pr. Kr., t.y. ji tesėsi nuo XV a. pradžios iki XII a., daugiau negu 300 metų, per kuriuos baltų kalbos ir kultūros įtaka neišvengiamai turėjo paženklinti minėtas žemes. Politinė tuometinė visos Lenkijos padėtis yra kronikoje labai aiškiai nurodyta: "Taip jų (baltų) giminės karaliai buvo išdalinti į įvairius kraštus".

(Bus daugiau)

sakyčiau, romantiško, legendarinio elemento. Tai liečia ankstyvąją aisčių istorijos dalį, kuri tikriausiai yra priešistorinė. Tam laikotarpiui priklauso aisčių kovos su mongolais Ringauda vadovybėje.

Kiekvienos tautos anksovojo istorijoje yra legendarinio, ar priešistorinio, elemento, bei asmenybių. Tokios asmenybės, pavyzdžiui, yra graikų Achilas, romėnų Romulas, prancūzų Rolandas, anglų Arūras, vokiečių Zigfridas ir pan. Kodėl aisčiai negali turėti Ringauda? Kai tuo tarpu minėtos tautos didžiuojasi savo herojais, kodėl mes turime sielvartauti, kad prancūzų istorikas iškėlė didelę aisčių asmenybę Ringaudą? Pagaliau Ringaudas nėra jo išradimas. Buvo Lietuvoje padavimų apie Ringaudą, ir yra vienas piliakalnis ant kurio kadaise buvusi Ringauda tvirtovė. Gedimino sapnas, minimas lietuvių istorijoje, yra grynai legendarinio pobūdžio. Gal tik griežtai moksliniai, dizertacinio pobūdžio, istoriniai raštai ribojasi vien tik kruopščiai atrankiata ir be maž matematiniu tikslumu pristatyta medžiaga. Samogitia nėra tokio pobūdžio knyga. Ji yra skirta platesniam skaitančiųjų masėm, o ne istorikams profesionalams.

Jeigu lietuvių (ir latvių) jaunimas išsivijoje ar tėvynėje skaitytų Samogitia, jis neišvengiamai pajustų kaip daug kilnesnį, žmoniškesnį, tolerantiškesnį, didingesnį ir ypač narsesnį buvo aisčiai, palyginus juos su slavais. Keista, kad knyga kuri galėtų prisidėti prie patrijotizmo ūgdymo ar bent neleidimo jam visai užgęsti mūsų jaunime, nėra rekomenduojama mūsų spaudoje!

Minėtam kritikui ypač užkliūva Samogitijoje vaizduojamos aisčių istorinėse išvakarėse vykusios jų kovos su mongolais. Komentuodamas apie autoriaus pasakojimą apie pirmąjį aisčių susidurimą su mongolais, jis ironiškai sako: "turbūt tas žymus istorikas Pichel paskaitė polovcus žemaičiais, o rusus aisčiais."

Dvyliktajame šimtmeatyje rusų vardas dar nebuvo žinomas. Žinomos buvo tik paskiros slaviškos gentys. To laiko kronikos rusų visai nemini. Tuo tarpu aisčiai jau buvo žinomi. Mini mi yra lietuviai ir žemaičiai ("žemait"). Aisčiai kariniai jau buvo gerai susiorganizavę; buvo labai susiklausę ir efektyvūs kad ir ne susivieniję. Jie sudarė reikšmingą, priešą bauginančią jėgą. Jų gyvenama-

sis plotas siekė Pipetės upę pietuose ir Kieva (ir net toliau) rytuose, todėl teisinga yra to kritiko kad ir pašaipti pastaba, kad mongolų nebuvo nė Lietuvoje nė žemaitijoje. Jie buvo aisčių žemių rytiniuose ir pietiniuose pakraščiuose, ir jeigu mongolai buvo priversti trauktis, tai nebuvo dėl slaviškų polovcų gaujų, bet dėl aisčių. Iš viso slava tada kariniai buvo bereikšmiai, išskyrus lenkus, kurie niekad aisčiam neprilygo.

Tenka daleisti, kad Pichel neturėjo tikslių tuolaikinių duomenų apie mongolų judėjimą rytų Europoje, kad jis faktiškai galėtų pagrįsti kiekvieną savo teigimą. Tačiau būdamas susipažinęs aplamai su tuolaikiniu mongolų judėjimu nuo Kaspijos iki Alpių pakraščiu — žinodamas pagrindinius jų pasistūmėjimus ir pasitraukimus —, ir taipgi žinodamas aisčių pranašumą bei slavų to laiko karinį nepajėgumą, jis atitinkamai darė realybiškai galimas išvadas, pasitelkdamas ir legendarinio pobūdžio šaltinius. Ar nebūtų geriau išigilinti į Pichel naudotus istorinius šaltinius — istorinius ir pusiau istorinius — liečiančius mongolų invaziją į Europą, negu kad juos atmetus pašaipti apie jį kalbėti vadinant pasakų rašytoju?

Aisčiai, pirminiai gyventojai dideliuose plotuose tarp Vyslos ir Volgos aukštupio, nepalankių aplinkybių dėka, palaipsniui buvo glemžiami vėlesnių už juos atėjusių — dalinai vokiečių ir daugumoje slavų. Palyginti gana trumpu laiku minėtieji plotai pateko be maž išimtinai slavų kontrolėn. Šiandien dar išlikusieji aisčiai yra rusų užguiti ir dar vis gujami. Jie yra visiškai išnykimo gresmėje. Panašias, paralelias apystovas matome ir gamtoje: piktžolės plinta visiškai neglobojamos, kai tuo tarpu kilnesnė augmenija, net ir geroje priežiūroje dažnai yra piktžolių nustelbiama, o be priežiūros ji visai išnyksta.

Aisčiai aukštai stovėjo moraliniai. Jie (ypač per lietuvių) pasireiškė dideliu valstybingumu. Jų dainos pasakos, keramika, papuošalai, audiniai, įrankių dailumas — aiškiai rodė jų kultūrinės potencijas. Jeigu jie būtų buvę palikti ramybėje germanų ar slavų krikščioniškosios kultūros nešėjų, jie neabejojamai būtų išvystę savitą kultūrinį klestėjimą nebloggeriau kaip graikai, kurie, savo laimei, nebuvo priešų spaudžiami iš visų keturių pusių.

Vincas Vyčinas
Britų Kolumbija



KŪRYBA IR MOKSLAS



Bronio Railos Raibos Agavos

Stasys Santvaras

Bronį Railą į lietuvių rašto daržus atvedė eilėraščių knyga. Rašė jis ir 'taikomųjų' eilių - iki šiol dar tebeskamba 'spaudos valsas', kurio grakščius tekstus sukūrė Bronys Raila. Tačiau dabar, jeigu savo draugam jis yra atviras iki sielos krantų, ilgesnį laiką eilių neberašo. Kartais, gal atvangai, išverčia Omaro Chajamo rubajatą. Daugeli metų Bronio Railos sielą užvaldė publicistika - kultūrinio, politinio, visuomeninio ir polemiko pobūdžio apybraižos, essays. Tai savaimingu, lakiu ir įtaigiu stilium, erudicija ir dalyko pažinimu persmelkti darbai, jau ne kartą apdovanoti garbės premijom, skaitytojų dėmesiu ir pagyrom.

'Raibos agavos', jeigu pajėgiau teisingai suskaičiuoti, yra penktoji Bronio Railos kultūrinių apybraižų knyga. To paties pobūdžio jo straipsnių rinkinys 'Laumių juosta' (1966 m.) mūsų buvo 'best selleris', per tris mėnesius išparduota knyga. Atrodo, kad gyvo bei palankaus skaitytojų vertinimo susilaukė ir trys tomai 'Paguodų' (1974-75 m.). Tai vis mūsų kultūros įvairaus pobūdžio įvykiams ir klausimams skiriami rašiniai, kurių viršūnę sudaro grožinės literatūros žmonės ir jų raštai. Svarbūs, įdomūs, vertingi tie darbai šiai dienai, dar svarbesni ir reikšmingesni mūsų kultūros istorikams jie bus rytoj.

Nors Bronys Raila eilių neberašo, beveik visų jo knygų pavadinimai yra tikra lyrika, pvz., 'Tamsiausia prieš aušrą', 'Versmės ir verpetai', 'Baštūno maištas', 'Vaivos ryškštė'... Ir štai dabar - 'Raibos agavos'. Tiesa, agava ne lietuviška gėlė ir lietuviški žiedų krūmai, kurie tik vieną kartą pražysta ir po to miršta. Tačiau mūsų žodis 'raibos' įtaigoja, kad čia bus įvairiaspalvių straipsnių puokštė, Bronio Railos sielos, talento ir sugebėjimų atspindžiai. Tad pamėginkim tą veiklą pavartyti, nors šiek tiek su juo susipažinti.

'Raibų agavų' krūmą sudaro straipsniai, spausdinti mūsų periodikoje - Vienybėje, Santarvėje, Draugo kult. priede, Akiračiuose, Nepr. Lietuvoje, Keleivyje, Lietuvių Dienose, daugiausia Dirvoje - maždaug 1953-1979 m. laikotarpyje. Tačiau beveik kiekvieno rašinio pabaigoje randame tokias autorius pastabas: 'taisyta', 'perredaguota', 'sutrumpinta', 'papildyta'... Aišku, tai stilisto ir žodžio svėrėjo išpareigojimais. Ak, o labai nelengva tų išpareigojimų ar pašaukimų našta ant savo pečių tempti...

Cia savaime atkyla pluoštelis atsiminimų. Atvyko į Bostoną Daneta ir Bronys Railai. Atvyko gal ir palaimingu metu, kai, anot Bronio, 'dabar tai turėsiu laiko, galėsiu dirbti ir dirbti'. Ir atsivėžė jau Los Angelėse parašytą paskaitą. Kitą dieną, tuoj po pusryčių, Bronys gražiai atsiprašė, paki-

lo nuo skobnio ir tarė: 'Eisiu dar pažiūrėti į tą savo raštą'. Ir sėdėjo prie to rašto dvi ar tris valandas! Po pietų 'istorija' pasikartojo. Kitą dieną prašė mašinėlės ir savo subraukytą, papildytą, perredagotą paskaitą iš naujo perrašė. Neištvėriau ir paklausiau: 'Brony, juk namuose savo žodį parašei, tai ar mažai ten buvo gražumynų?' Bronys atsiliepė: 'Žinai, labai sunku tobulumo krantą rasti...' Aišku tobulumo krantų Bronys Raila ieškojo ir tuo metu, kai 'Raibas agavas' rengė spaudai, tai liudija ir jau minėtos jo pastabos. Tą rūpestį autorius beveik dramatiškai aptaria veikalo pratarinėje, pavadintoje 'Dar vieną sykį'.

Knygą sutelktų apybraižų rinkinį - 'Raibas agavas' - Bronys Raila pradeda pasakojimu apie Jurgį Savickį, dviejų hektarų platybėse, Prancūzijos pietuose, prie pat Viduržemio jūros, savo kaktos prakaitu įkūrusį lietuvišką Ariogalą...

Padubysio Ariogala - mano tėviškės kaimynė, Jurgis Savickis - artimas kaimynas ne tik gimimo vieta, bet ir vienu kitu žmogaus dvasios polinkiu ir nerimastim. Bronys Raila savo apybraižėse duoda stambų pluoštą medžiagos, įrodydamas, kad rašytojas ir diplomatas Jurgis Savickis buvo įdomi, savo dvasia bei būdu didžiai spalvinga asmenybė, tikėjimų, gabumų, idealų ir apsišylimų nestokojantis žmogus. Toji medžiaga - tikrai ryškūs Jurgio Savickio portreto bruožai.

Velionis rašytojas buvo ne tik mūsų diplomatinės tarnybos iškili figūra, jis kurį laiką (prof. Aug. Voldemaro valdymo dienomis) buvo ir Valst. Teatro direktorius. Taip nelemtai atsitiko, kad teatre tuo metu aš dar nedirbau. Bet kai pasidariau to sudėtingo aparato nareliu, nė iš vieno lūpų neišgirdau išmesto žodžio, kad Jurgis Savickis buvo blogas direktorius. Atvirkščiai, visi Valst. Teatro žmonės chorų giedoję, jog tai buvo šviesi ir didžiai kultūringa asmenybė, per trumpą laiką sugebėjusi teatrą sudisciplinuoti ir pakeipti į meninių siekimų aukštas.

Paprastai yra sakoma, kad Jurgis Savickis į lietuvių grožinę literatūrą atnešė gan stambų glėbį Vakarų pasaulio kultūros ir literatūrinių naujovių. Ir tai yra tiesa. Tačiau mūsų tarpe turbūti niekas taip skaudžiai nuo tos Vakarų 'kultūros' nėra nukentėjęs, kaip Jurgis Savickis. Ar girdėta, kad vakarietė žmona galėtų sunaikinti rašytojo rankraščius ir archyvą? Paskaitykit, apie tai savickinėje apybraižoje tikrai vaizdingai kalba ir Bronys Raila.

Toliau versdami 'Raibų agavų' lapus, stabtelkim prie Literatūros sužadėtinio. Tai Bronio Railos rašytojui Juozui Švaistui, jo žmogiškajam pa-

veiklui ir jo raštam skirti straipsniai, alsuoja įžvalgumu ir dvasine šiluma. Bronys Raila su Juozu Švaistu susitiko Keturių vėjų sąjūdy, vienas ten buvo vyriausia, o kitas - jauniausia galva. Vienoki ir kitoki sąjūdžiai žmones suartina. Tai gal dėl to 'Raibose agavose' randame ryškių ženklų, kurie Juozą Švaistą mums primena ir kaip rašytoją, ir kaip savo originalaus pasisakymo ieškotoją, ir kaip savotiško būdo žmogų, deja, iš mūsų tarpo jau iškeliavusį į Anapusinę nežinomybę.

Sunkiausia kalbėti apie draugus, o gal net nepadoru prašnekti apie save ir savo darbus, nes čia pat gali paklysti, tą ar kitą artimą užgauti ir piktinti. Bet kelionė neišvengiama, nes Bronys Raila į 'Raibas agavas' įterpė ir tokius savo rašto darbus: Lietuviški rubajatai - 'žodis' Stasiui Santvarui; Ant vieškelio žvaigždėto, kitame krašte pasaulio - kalba apie Bernardą Brazdžionį; Gyvenimo šermenys - pranešimas apie Antano Gustaičio 'Saulės šermenis' ir Mano partijos ideologinis draugas (Antano Gustaičio gimtadieniui, St.S.). Bronys Raila - akyli ir įžvalgi kritiko akis - galėjo vieną ir kitą iš mūsų trijulės paplakti, bet ši kartą jis buvo santūrus ir atsargus, turbūt nenorėjo su mumis santykių gadinti, ar ne?..

Rubajatų forma sunki ir sudėtinga. Ypačiai sunki, kai nori ką nors meniškiau pasakyti, kai nori, kad joje suskambėtų savaimingesnė mintis ir muzika, kai ieškai tokių posakių, kurie skaitytoją turėtų prajuokinti, verstų jį susikaupinti ir susimąstyti ar net supykinti, kai grumiesi su gausių rimų problema. Gerėlesnė ar ir ne taip gera rubajato (ketureilio) formos pergalė, jos suskambėjimas lietuvių kalba, lyg ir turėjo būti šio toks mūsų literatūrinio gyvenimo įvykis, bet nebuvo jokio įvykio, o buvo net priekaištų, kad archainė poezijos forma visai be reikalo nešama į mūsų raštą... Bronys Raila savo 'žody' dailiai aptarė patį poną rubijatą, apgynė jo buvimo prasmę, paglostė autoriaus pastangas (už paskatinimus Broniui aš visada būsiu dėkingas), bet toje jo kalboje suskamba ir lyg pasiteisinimai, lyg ir apologija dėl premijų skyrimo sprendimų. Žinoma, visa tai vadinamo 'žodžio' reikšmingumo nemenkina.

Straipsniai apie Bern. Brazdžionį ir Ant. Gustaitį yra lankūs savo stilium, mintimis, samojum, įžvalgumu ir amžinos tiesos ieškojimu. Netgi drįsčiau tarti, kad tokie studijiniai rašiniai kaip Ant vieškelio žvaigždėto, Kitame krašte pasaulio, ir Gyvenimo šermenys jau dabar yra atskiri stulpai mūsų grožinės literatūros istorijoj. Dailiojo rašto tyrinėtojai, ateisiančiam po keliasdešimt metų, šie Bronio Railos



Iš praeities dienų albumo... Susitikę Tabor Farmoje, Juozo Bačiūno svečiai, dr. Algirdas Greimas iš Paryžiaus ir Bronys Raila iš Los Angeles dalinasi dar nenublukusiais Paryžiaus prisiminimais.

darbai bus džiaugsmingi atradimai, duodantys ir taiklių noetų kūrybos aptarimų, ir dalykinio išmanymo tiems aptarimams teigti, ir gyvų bei ryškių Brazdžionio ir Ant. Gustaičio žmogiškų būdo bruožų. Kai tokius straipsnius perskaitai, tuoj pat susidarai išpūdi, kad Bronys Raila juos rašė su agavos žiedu širdy.

Prancūziškoji dovana - Georges Matoré's lietuviškų išgyvenimų romanas, parašytas prancūzų kalba ir išspausdintas 1975 metais. Tai atskira Bronio Railos studijėlė, kuriai 'Raibose agavose' skirta 15 puslapių. Straipsny apstu informacijos apie patį G. Matoré, apie jo vertingą dovana Lietuvai - tą jo romaną, apie veikalo autoriaus dramatiškus išgyvenimus Lietuvoje, kaip 1940 m. jį ten aptiko ir žiauriai pakaitino 'Stalino saulė'. Bronys Raila sako, kad 'prancūziškoji dovana' yra vertingas grožinės literatūros veiklas, tik, deja, iki šiol nesuradom vertėjo, kuris Matoré's romaną išverstų į lietuvių kalbą!.. Paguoda nors tai, kad pluoštą žinių apie tą dovana randame Bronio Railos 'Raibų agavų' puokštėje.

Susipažinę (ar pažintį atnaujinę) su G. Matoré ir jo veikalu, užgrūnam ant Putino žiedų. Tai bene pati stambiausia 'Raibų agavų' studija, polemiko pobūdžio Bronio Railos darbai. Na, o polemikose mūsų gerbiamas rašytojas kartais būna ir negailestingas, čia ima žerėti ir jo stilistika, ir erudicija, ir sugebėjimai oponentą beveik tobulai suglamžyti. Gal savaime aišku, kad Bronio Railos kalba apie Putino žiedus nėra jo pasisakymai apie mums pažįstamų žiedų krūmą, o yra jo nuomonės apie poetą Vincą Mykolaitį-Putiną ir dramatiškos lemties poetę Salomėją Nerį. Polemiką ižiebė velionis prel. Myk. Krupavičius ir Putino sesuo Magda-

lena Mykolaitytė-Slavenienė.

Be abejo, daugelis lietuvių gerbė ir gerbs prel. Myk. Krupavičių. Tą pagarbą skatina velionio prelato patriotiniai, visuomeniniai ir valstybiniai darbai. Galimas daiktas, kad ir jo atsiminimų bei samprotavimų intencija apie Putiną ir Nerį taip pat buvo gera ir nuširdi. Tik čia prelatas, kaip sakoma, išoko ne į savo daržą, per mažai pažino mūsų kultūrinio gyvenimo įvykius bei žmones ir tokiomis ar kitokiomis vienas kitam daromas įtakos. Atseit, prel. M. Krupavičius suklupo (o kas nesuklumpa?), savo rašiny rėmėsi gandai ir kaž kieno prasimanymais, o ne išgventa tikrove ir jos palikta medžiaga. Bronys Raila, gerai pažinęs Putiną ir Nerį, skendėjęs ano meto mūsų kultūrinėse pastangose, prel. Myk. Krupavičiaus teigimus gan aštriai atrėmė ir sukritikavo. Ir dėl to niekas neturėtų rūstauti, nes tiesa Bronio Railos pusėje. Kitą vertus, vienas ar kitas paklydimas žmogaus sumenkinti negali, nesumenkino jis ir garbingojo prel. Myk. Krupavičiaus. Pati gi čia minima polemika yra tikrai įdomus įvykis mūsų literatūros gyvenimo vingiuose.

Bronys Raila atsiliepia ir į Magdalenos Mykolaitytės-Slavenienės pasakojimus apie brolių poetą. Tik čia mūsų kritikas jau lyg su baltom pirštinėm - savo abejones ir nuomones reiškia ramiai, lyg stengdamasis brolių mylinčios sesers neužgauti. Ir teisybė yra Bronys, kai Mykolaitytės atsiminimuose pasigenda subtilesnių Putino būdo bruožų paryškinimų, gilesnės poeto išgyvenimų analizės, intymesnių jo pervartingos kasdienybės atskleidimų, įžvalgesnio ir atviresnio sesers žvilgsnio į visą tai, ką jos brolis dirbo, kuo siejojos ir kuo gyveno. Dabar, Bronį Railą parafrazuojant, susidaro išpū-

(Nukelta į 6 psl.)

Raibos agavos...

(Atkelta iš 5 psl.)

dis, kad Putino sesers jausmai įveikė jos išvalgumą ir išmintį. Aišku, ir Magd. Mykolaitytė-Slavenienė, ir net jos vyras kritiko nuomonėm nesusižavėjo, o tai Broniui Railai sudarė progą savo nuomones apie Putiną papildyti ir atviriau apie tariamus poeto dvasinius perversmus pakalbėti.

Ką prie čia aptariamų polemikų dar galėtų pridėti šios apžvalgėlės rašytojas? Malonu prisipažinti, kad lemtis kai kada ir ji apdovanodavo savo šypsenom. Viena ir nepamirštama likimo šypseną - mano pažintis ir santykiai su Putinu. Retkarčiais ji aplankydavau ir tada, kai jis gyveno Kunigų seminarijoje, ir tada, kai redagavo 'Zidinį' ir gyveno Mickevičiaus gatvėje priešais senuosius universiteto rūmus, ir tada, kai buvo isikūręs dr. J. Purickio namuose. Negaliu tarti, kad aš pažinau Putino sielos gelmes, bet vis dėlto turėjau progų pakankamai gerai išžiūrėti jo elgesius ir būdą. Čia turbūt kai kuriuo požiūriu mano išpuodžiai sutaps su velionio poeto sesers Magdaleonos nuomonėmis: Putinas neišmoko meluoti ir veidmainiauti nei sau pačiam, nei savo artimui. Ir tai, be abejo, apsprendžia ne vieną tariamą jo sielos lūžį.

Rašytojas Romualdas Spalis sukūręs vienos lietuvių kartos romanų ciklą (ir stambų pluoštą novelių), kol buvo gyvas, kritikos pagyrų nedaug tesulaukė. Bet skaitytojai jo darbus mėgo, kai kurie minimo ciklo romanai buvo 'bestselleriai' (pvz., 'Gatvės berniuko nuotyčiai'). Bronys Raila, soddindamas 'Raibų agavų' krūmus, R. Spaliui paskyrė keliasdešimt puslapių, bet ar to gana, ko velionis kūrėjas nuspelnė?.. Br. Railos pasisakymai apie R. Spalio kūrybą sudėti po tokiu skėčiu: Akimirkos apie rezistenciją. Man regis, Bronys Raila, turbūt vienintelis, į dar gyvo R. Spalio darbus pažvelgė 'ad rem' - neaplenkė prasmingų rašytojo pastangų, nepraleido pro akis ir vieno kito silpnumo (o kas jų neturi?). Bet, kaip man rodo si, tame 'akimirkų' būry ypačiai reikšmingas yra Bronio Railos laiškinis pasikalbėjimas su Romualdu Spaliu, kur randi ir įdomių dalykinių klausimų, ir vertingų atsakymų. Rašytojo Spalio praradimo aki-vaizdai tie jo atsakymai, kaip jau buvo užsiminta, kada nors bus medus mūsų grožinės literatūros tyrinėtojam ir istorikam.

Kitas 'Raibų agavų' skyrius - Auksas ir pelenai. Siame skyriuje Bronys Raila kalba apie popierių, Maironį ir švietimo istorijas, kritiškai akim apžvelgia vertingus veikalus, išleistus ok. Lietuvoje. Tie veikalai - tai Edm. Laucevičiaus dviejų tomų studija apie 'Popierių Lietuvoje XV-XVIII amžiuje' (tarp kitko - ši studija susilaukė atgarsio ir platesniame mokslų pasaulyje), Vandos Zaborskaitės Maironio monografija, Meilės Lukšienės studija 'Lietuvos švietimo istorijos bruožai XIX amžiaus pirmojoje pusėje' ir Juliaus Būteno (ne Julijono Būteno, tragiš-

kai žuvusio rezistencinėje kovoj) 'Literato duona'. Pirmuosius tris veikalus, atmesdamas tarybinį balastą, Bronys Raila vertina teigiamai, o Jul. Būtenas ir vėl gauna pylos (tos 'pylos' Br. Raila jau anksčiau jam yra davęs). Trumpai tariant, Auksas ir pelenai siekia Lietuvos krantus, o ten vienu ar kitu laiku pasirodo ir tikrai vertingų darbų.

Atskirai čia minimo 'Raibų agavų' skyriaus Bronio Railos 'akimirka', kaip rašinio pabaigoje pažymėta - 'perredaguota ir papildyta', atseit, 1972 ir 1976 m. Akiračiuose spausdinta kaip 'žaliava' - Modernizmo palyginimai. Skubu paaiškinti - modernizmo palyginimai lietuvių poezijoje. Tai ilgoka Bronio Railos studija, pasakyčiau smagi ir žaisminga studija. Neabejoju, kad ne vienam veikalo skaitytojui šis rašinys sudarys progą susipažinti ir su Br. Railos literatūros meno pažiūrom, ir su jo žaismingu stilium, ir su ironiškom šypsenom, nes juk įvairūs menų modernizmai anaip tol ne visuomet būna rimti dalykai.

Bronys Raila 'Raibų agavų' rinkinį baigia Pokalbių skyriumi. Jo pokalbiai su Dirvos red. Vytautu Gedgaudu, Paulium Jasiukoniu, Vytautu Kasniūnu ir Algirdu Titu Antanaičiu, nors tuose pokalbiuose paliečiamas gan gausus kiekis įvairių kultūrinio gyvenimo klausimų ir problemų, savo esme yra medžiaga Bronio Railos biografijai, tuo tarpu - stambokas glėbys jo autobiografinių akimirkų, įdomių, kartais kontroversiškų ir net šokiruojančių akimirkų. Bet ar ne tai atveria žmogaus vidinį pasaulį ir išryškina jo būdo bruožus? Gerai, kad Bronys Raila tų asmeninių pokalbių nepaliko trūnyti periodikos kompletuose.

Atskira pastraipėle išskirsiu Bronio Railos dialogą su Vytautu Alantu. Tai iš tikro raibas ir vertingas pokalbis. Čia susikryžiuoja dviejų rašytojų pažiūros ir tikėjimai apie grožinės literatūros kūrybą. Bronys Raila šiuo atveju pabrėžia kūrinio formos primatą o Vyt. Alantas su tvirtu įsitikimu kartoja, kad visada reikia būti su savo tauta, atitaisyti, išryškinti visa tai, kas tautos istorijoje buvo iškreipta, suniekinta, apšmeižta. Atseit, Vyt. Alantui ypačiai svarbi

Pasibaigus didžiajai sporto šventei Čicagoje, pajudėjome link namų.

Kalbant apie pačias varžybas ir II-ąją Pasaulio Lietuvių Sporto šventę, galima būtų rasti labai daug kritikos, visame varžybų ir šventės pravedime, atidarymo parade, kuris buvo savo dalyvių ir žiūrovų skaičiumi gal net ir prastesnis, už paprastą eilinį Australijos lietuvių sporto švenčių atidarymą. Ir net nenorėtusi tikėti, kad kai kurie klubai, svarbiausiai iš pačios Čicago, turintieji po 100 ir daugiau aktyvių narių, galėjo paskutiniu momentu surasti tik vieną kitą jaunuolį, kuris neštų jų klubo pavadinimo lentą. Tikrai gėda, kad sportininkai ir jų vadovai nejaučia pareigos ir atsakomumo dalyvauti atidarymo iškilmėse. Ir kaip man buvo pavydu, kai Dainų šventės atidarymo parade mačiau ir stebėjau tuos šimtus dainininkų ir šokėjų iškilingai žygiuojančių paskui savo vadovus

yra veikalo turinio esmė ir prasmė. Tikrai yra įdomi ta dviejų autorių dvikovė. Ir paguoda, kad nė vienas jų tame pokalbyje nesikarščio, nė vienas nesistengė priešininką patiesti žemėn, o davė stambų pluoštą medžiagos literatūrinės kūrybos klausimam svarstyti.

Bronys Raila 'Raibas agavas' baigia Pokalbiu su laumėm. Randi čia stamboką kiekį žymių žmonių pasisakymų apie gyvenimą, žmogų, kultūrą ir buvimo menkystę, bet savo esme šis pokalbis yra poeto giesmė - tiek jame dvasinės šilimos ir lyrizmo. Reikia išdrįsti ir tarti: Bronys Raila ne tik paruošė ir išleisdino vertingų kultūrinių apybraižų rinkinį - 'Raibas agavas', bet ir sugebėjo dailia užsklanda veiklą apvainikuoti.

Bronys Raila: RAIBOS AGAVOS' Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 104, 408 psl., 1983 m., spaudė Nida Press Londone, Anglijoje, kaina - 6 britų svarai (kituose kraštuose - pagal svoro kursą).

Keliaujame toliau...

ir savo choro pavadinimus. Tai buvo paradas ir šventės atidarymas pilna to žodžio prasme ir jeigu sporto vadovai ir patys sportininkai nejaučia noro ir pareigos turėti iškilingą šventės atidarymą, tai ar iš vis verta skelbtis, kad tai yra Pasaulio Lietuvių Sporto šventė. O apie pačius žiūrovus, tai ir nekalbėsiu. Iš ketvirčio milijono Čicago lietuvių atvyko vos nepilnas tūkstantis. Šiandien jau viskas tas yra praeity, tačiau ar nereiktų iš praėjusių klaidų pasimokinti? Jeigu po Toronto šventės ir puikaus atidarymo, australiečiai jautė labai didelį dvasinį pakilimą ir jau nuo pat grįžimo namo pradėjo galvoti apie sekančią išvyką, tai šį kartą daugelio iš jų nuomonė yra kitokia. Tačiau, kaip neoficialiai girdėti, gal bus duotas leidimas Jaunimo Kongresą ruošti Australijai, o yra pasiūlymų, kad ir Sporto šventė, žinoma, mažesniu

Antanas Laukaitis

mastu, būtų suruošta pas mus. Gal būtų ir neblogai pakeisti kontinentus ir gal kai ko amerikiečiams pasimokinti iš mažų australų.

Talentų vakaras, dovanų įteikimas ir po to sportininkams ir pašakiems svečiams pobūvis, praėjo gerai. Turėjau progos australiečių sportininkų vardu pasveikinti Pasaulio Lietuvių Dienų ir Sporto šventės rengėjus.

Sudiev Čicago, sudiev ir visiems mieliems Čicago lietuviams, kurie taip nuoširdžiai mus priėmė. Jeigu ir pasitaikė sportiniuose parengimuose nemažai klaidų, tai jas jau senai mes pamiršome ir galime tik tarti nuoširdų sportišką aciu visiems sporto vadovams, toms mieloms ir visuomet besišypsantioms Jaunimo Centre ir universiteto salėje, ponioms, kurios visą laiką ten dirbo ir buvo tokios artimos ir mielos mums australiečiams.

LE PAPILDYMŲ TOMO REIKALU

Praėjusiais metais atsielpė vos 25% reikalingo skaičiaus būsimųjų prenumeratorių Lietuvių Enciklopedijos papildoma j a m (37-jam) tomui. Tokio mažo skaičiaus nepakanka, tad atrodo, kad sumanymas negalės būti vykdomas. Dab, pažadėjus paremti JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybai ir sulaukus naujų raginimų iš atskirų asmenų, pradėta nauja akcija prenumeratorių pasizadėjimus gauti.

Pasizadėjimus siųsti šiuo adresu: Lietuvių Enciklopedija, P. O. Box 95, So. Boston, Ma. 02127. Taip pat esame išsiuntę talkininkams atskirus lapus rinkti prenumeratoriai. Kas tai būtų patogiau, malonėkite pasirašyti ir pridėti savo adresą.

Redakcinis darbas jau gerokai pavarytas priekin. Vyr. redaktorius Simas Sužiedėlis padedamas redaktoriaus dr. Jurgio Gimbuto,

ir kelių bendradarbių, sudarė kartoteką apie 6000 įrašų. Numatomas tomas bus apie 500-600 puslapių; kaina apie \$25.00. Jau gauta dalis straipsnių ir biografijų. Pastaruoju laiku susitarta su trečiuoju tomo redaktorium dr. Stasiu Bačkaičiu. Pasitelkdamas bendradarbių, jis tvarkys technologijos ir griežtųjų mokslų dalykus. Leidėjas, redaktoriai ir autoriai pageidauja, kad redakcijos darbus būtų galima užbaigti iki šių metų pabaigos.

LE papildomo tomo tiražas remsis tokiu skaičiumi kiek bus gauta užsakymų, nes sąlygos neleidžia knygų atsargą laikyti sandėlyje.

Juozas Kapočius, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas. Ingrida Bublėnė, JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė.

STAFF PHYSICAL THERAPIST

Full time PHYSICAL THERAPIST positions available. 1 — In Acute Care. 2 — In Rehabilitation. Available for candidates who have BS or are certified in Physical Therapy, have licensure or eligibility in Maryland. Ability to use good judgement in providing treatment and evaluation. Able to supervise support personnel also knowledge of POMR helpful. PGGH & MC is a 665 bed JCAH accredited regional shock trauma center. Located adjacent to the BW Parkway. Offering excellent benefits including tuition reimbursement. For more information: contact Personnel at 301-341-2123.

PRINCE GEORGE'S GENERAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTER
CHEVERLY, MD. 20785
Equal Opportunity Employer (25-28)

PRINTERS WANTED

Didde Roll-to-sheet Press Person. Also, Didde Collator Operators. Must be self starter. Need help for all shifts. Steady work for qualified men. We are a growing and Busy Company and will help the right people to move. Call 203-792-9587, ask for GARY or HARRY.
DANBURY BUSINESS FORMS
Old Brookfield Rd.
Danbury, Conn. 06810 (25-31)

LIETUVIŲ FONDO FEDERALINIS KREDITO KOOPERATYVAS

KASOS VALANDOS:

Marquette Parke:

2422 W. Marquette Rd.
Chicago, Ill. 60629
Telef. 737-2110

Treč. 12:00—6:00

Šešt. 10:00—12:00

CICERO:

1445 So. 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Telef. 656-2201

Ketv. 3:00—6:00

Šešt. 10:00—12:00

Burr Ridge (prie Lemonto):

475 Frontage Road
Burr Ridge, Ill. 60521
Telef. 887-0757

Ketv. 1:00—6:00

MOKA:

Aukščiausias palūkanas taupomųjų sąskaitų — 8%, Bankai ir Savings & Loans moka 5% iki 5 1/2%.

SKOLINA:

Tik savo nariams, žymiai geresnėmis sąlygomis negu bankai ir kitos finansinės institucijos.

**KIEKVIENA SĄSKAITA

APDRAUSTA IKI \$100,000.



PRO MĖLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGIJA

DAUG, DAUGIAU, DAUGIAUSIA...



(RIMTIES VALANDELEI)

Motto:

"Oi, jeigu mes visus pasaulio langus sudėtu-
me į vieną, — koks di-
delis būtų langas! O jei
visus pasaulio akmenis
suspaustume į vieną
akmenį, — koks didelis
būtų akmuo! Na, o jei-
gu tuo akmeniu trenk-
tume į tą langą, — oi,
oi, oi, koks didelis bū-
tų b u m m m !"

(Iš Prienų žydėlio
kalbos)

Atrodo, kad savo veiklo-
je mes esame geriausiai
įsisavinę tik vieną liaudies
išmintį, išreikštą posakiu:
"Daug rankų didelę naštą
pakelia". O tas žodelis **daug**
yra toks patrauklus, kad
kartais net ir mažai naštai
pakelti s u o r g a n i z u o j a m e
tiek daug rankų, kurios, ne-
galėdamos visos, prie naš-
tos prisiliesti, pradeda tarp
savęs taip kumščiuotis, jog
iš kilnios idėjos belieka tik
suplotos mūsų nosys. Dėl
to norėtume čia priminti,
kad ne visos tiesos, kurios
prasideda žodeliu **daug**, yra
vertos susižavėjimo. Pa-
vyzdžiui:

Daug kojų nei greičiau,
nei toliau nenubėga negu
viena pora gerai išminkintų.

Daug trumparegių poli-
tikų akių geriau nenumato
ateities negu viena tolregė.

Daug kvailų galvų sugal-
voja tiktai didesnę kvailys-
tę, bet neatstoja net vienos
gudrios galvos.

Daug organizacijos vadų
tik praskystina veiklą, su-
kelia daugiau erzelio ir
"tarp daugelio auklių vai-
kas lieka be galvos".

Daug veikėjų kalbų, ku-
riose daug kartų kartojami
tie patys pagraudenimai są-
žinei pažadinti, klausyto-
jams per trumpą laiką įva-
ro žiovulį ir pagaliau juos
visai užmigdo.

O kaip mūsų kultūrinė
tikrovė akivaizdžiai liudija,

daug premijų jau sumaži-
no jų vertę, padidino gar-
bės infliaciją, ir dabar net
patys nežinome, kuris lau-
reatas yra didesnis.

Be to, dar įsidėmėtina,
kad iš daugybės draugų
prisiveisia tik daugiau as-
meniškų priešų, daug žmo-
nų subankrutina vyrą, o
daug turtų apsunkina mir-
ties valandą. Na o kaip iš
patirties žinome, valstybių
ir paskirų žmonių gobšu-
mas išauga taip pat nuo ne-
sutramdomo troškimo pra-
džioje įsigyti daug, paskui
— daugiau ir gale — dau-
giausia.

Tad, baigdami šį pamok-
slą, raginame savo tautie-
čius atkreipti dėmesį ir į
kitą mūsų veikloje svarbes-
nę liaudies teisybę, kad
"mažas kupstas didelį ve-
žimą apverčia", o "iš dide-
lio debesio — mažas lietus".

MUMS RAŠO

Pasibaigus Lietuvių die-
nomis, mes esame gavę to-
kį savo išpūdžius ir išgyve-

nimus vaizduojantį vieno
jaunuolio straipsnį, kurį jis
prašo paskelbti:

Po lietuviybės lietsargiu

Grįžus iš Čikagos, daug
kas mane pakartotinai kla-
sia, kokį išpūdį padarė man
Viso pasaulio lietuvių su-
važiavimas ir ar mano iš-
vyka pateisino tėvėlių vil-
tis. Kadangi kiekvienam
tenka pasakoti vis tuos pa-
čius dalykus, tai čia norė-
čiau trumpai atsakyti vi-
siems savo pažįstamiems.

Lietuvių dienos buvo puiki
proga padidinti lietuviš-
kas pažintis. Aš artimai su-
sipažinau net su keturio-
mis naujomis mergaitėmis
ir dabar pažiūrėsiu, kas iš
to bus.

Labai įdomu ir naudinga
buvo susitikti su australie-
čiais ir patirti jų interesus.
Pasirodo, visai be pagrindo
čia mus visokie "moralizuo-
tojai" plaka, nes Australi-
joje jaunimas taip pat ne-
nori eiti į lietuviškas mo-
kyklas, kadangi iš to — jo-
kios apčiuopiamos naudos.
Jiems taip pat nusibodo tė-
vų pasakos, kaip ten kada
ir kas buvo Lietuvoje anais
laikais.

Tik mus labai papiktino,
kai australiečiai gyrėsi, kad
jų alus yra geresnis ir
stipresnis. Tai gelbėdami
Amerikos garbę, mes į čio-
nykštį alų jiems primaiše-
me vodkos, ir tie pagyrūnai
po kelių stiklinių visai pa-
siuto.

Šokiai man praėjo taip-
pat labai naudingai, nes jų
metu labai susiartinu su
vieno daktaro dukterim.
Per ją nemačiau net ir ope-

ros, nes abu ir be to turė-
jome labai gerą laiką. Va-
dinasi, dabar irgi palauk-
siu, kas iš to bus.

Jaunimo pramogose iš-
mokau ir keletą naujų lie-
tuviškų žodžių, kuriais ga-
lėsiu pakeisti dabar kalbo-
je netyčia įterpiamus ang-
liškus, dėl kurių tėvai labai
barasi. (Čia autorius sura-
šė ir tuos žodžius, bet mes
juos išcenzūravome. Atsi-
prašome. Red.).

Tiesa, ten dar buvo viso-
kių valdžių rinkimų, paskai-
tų ir literatūros vakarų bei
kitokių jaunimui neinteres-
nų nuobodulio įvykių, bet aš
dėl jų negaišinau brangaus
laiko.

O aplamai iš savo pusės
turiu pasakyti, kad toks
viso pasaulio lietuvių susi-
rinkimas mums suteikė ir
patriotinės stiprybės. Juk
kaip malonu, kad, susitikęs
net iš kitos žemės rutulio
pusės lietuvis su lietuviu,
abu gali nuoširdžiai pasi-
kalbėti apie lietuviškus rei-
kalus abiem bendra ir ly-
giai suprantama anglų kal-
ba! Taigi lietuviybė dar ne-
pražus.

Vytautas Sriubas, jr.

ISVENGĖME DIDELĖS NELAIMĖS

"Nors mums likimas jau
seniai nieko gera nelemia,

A.

VILIONĖ

Rašo broliai gromatėlę
Gromatėlę margą:
Vienas kviečia į artelę,
Kits — už kiaulių sargą.

Rašo: grįžki, storabosi,
Tu, tautos pelėsi! —
Naktį krūmuos pamiegosi,
Dieną patylėsi.

Sako: tėviškės rajone
Vėl smagu gyventi:
Vakar buvo parujonė,
Šiandie — kuilio šventė.

Ten prie buožių gyvatinių
Kentėm vargą, badą, —
Šiandie žygin soclenktynių
Vedam kiaulių vadą.

BEŠALISKUMO PAVYZDYS



Knyga, kuri buvo spau-
doje aukščiausiai įvertinta
ir jos autorius atitinkamai
pagerbtas.

bet vienos nelaimės vis dėl
to išvengėme, nes, būdami
nepaslinkūs susižavėti nau-
jomis idėjomis, nepaklau-
sėme prof. Kazio Pakšto
siūlymo įkurti "atsarginę
Lietuvą" centrinėje Ame-
rikoje. Šiandien iš baimės
lakstytume tenai po krū-
mus, kelnes nešiodamiesi
rankose.

Artojėlis"

NĖRA PUSIAUSVYROS

"Aš stebiuosi, kodėl mū-
sų spauda skiria ištikus
puslapius tik vedybų apra-
šymams, juos dar pamar-
gindama įvairiausiomis su-
siglaudusių j a u n a v e d ž i ų
nuotraukomis. O kodėl nė-
ra nė vieno skyrybų pa-
vaizdavimo ir tos apeigos
partnerių fotografijų? Juk
šitas šeimyninis įvykis yra
dar dramatiškesnis negu
vestuvės. Jei mano skyry-
bos būtų buvusios taip tei-
singai ir viešai žurnalistų
nupieštos kaip ir vedybos,
tai gal ir mano čia prideda-
ma "gražutė" būtų iki šiol
nepabėgusi.

Gyvnašlis"

NE VISIŠKAI ISIKŪNIJĖS REGĖJIMAS

Prieš Pasaulio lietuvių
dienas "Draugo" bendra-
darbiui buvo apsireiškęs

(Nukelta į 8 psl.)

VEIKĖJO RYTMETINIS SĄŽINĖS GRAUŽIMAS



Praeitą naktį pasirašius Vliko, Alto ir L. Bendruo-
menės bendros veiklos ir taikos sutartį.

VAKARAS BENDRAMINČIŲ BŪRELYJE

Birželio 30 d. vakare Chicago lietuvių tautiniuose namuose susitiko vietoje gyvenantieji ir šiomis dienomis čia viešintieji neolitučiai, ALTS nariai bei jų bičiuliai, arti poros šimtų asmenų. Susitikimo siekis — be paskaitų, be meno programų, o tik senų ir naujai susipažintų prietelių pasidžiaugimas.

Vakarą pradėjo ir skaidria nuotaika pravedė dr. Leonas Kriaučeliūnas. Susitikimo dalyvius sveikino Vaclovas Mažeika (ALTS pirmininkas, trumpai aptardamas šios sąjungos dienos rūpesčius. Korp! Neo-Lithuania pirmininkas, Antanas Juodvalkis, sveikindamas šio vakaro dalyvius, pasidžiaugė išleista ir čia

platinama Korp! Neo-Lithuania 1922-1932 m. veiklos knyga, antrąją laidą. Daugis šią knygą išgijo.

Servuojama vakariene. Kavos metu, atvyksta VLIK pirm. dr. K. Bobelis ir D. Bobelienė. Dr. Bobelis sveikinimo kalboje paskelbė jo ir Pasaulio LB pirmininko Vytauto Kamanto pasirašytą



Subuvime dalyvavo ir dr. Juozas Skaudys su žmona iš Omahos, Neb., kuriems kaip tik suėjo 50 m. vedybinio gyvenimo, todėl dr. Leono Kriaučeliūno pakviesti visi susirinkę sudainavo jiems "Ilgiausių metų".

V. A. Račkausko nuotr.

ta bendradarbiavimo aktą. Šis žingsnis į išeivijos lietuvių vieningą veiklą visų suktas triukšmingu pritariamu ilgais plojimais. Susitikime dalyvavo inž. V. Izbičkas ir dr. A. Butkus, aktyviai reiškėsi minimą aktą parengiant.

Susitikimo dalyvių pokalbiai paskiruose būreliuose tęsėsi iki vidurnakčio. Šokio ir dainos mėgėjai reiškėsi savo srityse. Muziką tvarkė K. Pocius.

Šį susitikimą organizavo anksčiau minėtų organizacijų pirmininkai, talkinant čikagiečiams neolitučiams ir ALTS nariams. Dalyvių gretose matėsi nemaža "užsieniečių": australų, kanadiečių, venecueliečių, kolumbiečių ir daugumoje amerikiečių nuo Atlanto iki Ramiojo vandenyno...

(mv)



Parėmę stambesnėmis sumomis Korp! Neo-Lithuania 1922-1932 metų veiklos leidinio perspausdinimą bei išleidimą. Iš kairės: Stasys Virpša, Vytautas Didžiulis, Vida Siliūnienė, Antanas Juodvalkis ir Donatas Siliūnas.

ANTINACINIŲ REZISTENTŲ POKALBIS

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga su dideliu tinklu savo narių visoje teritorijoje ir atstovais užsienyje, 1942-1944 m. yra išvariusi nemažą pasipriešinimo akciją Lietuvos okupantui — hitlerinės Vokietijos užmačioms. Apie šios sąjungos nueitąjį kelią yra parengta, dr. A. Vokietaičio redaguota, apybraiža, kuri baigiamą spausdinti ir greit pasirodys knygų rinkoje.

Išnaudojant dviejų šios sąjungos dabartinės valdybos narių (Vyta. Izbičko ir Jono Vasio) buvimą Chicagoje, birželio 30 d. telefonu buvo sušauktas didžiojo Chicagoje gyvenančių aktyvių kovotojų susitikimas. Jo metu pasidalinta informacija ir mintimis apie minėtą leidinį, kaip ir apie tolesnį, nūdienės sąlygose šios sąjungos veikimą. Be valdybos narių ir chicagiečių narių dar dalyvavo kaliforniečiai (V. Aleksandrūnas, Edv. Balceris) ir kt. (mv)

Pro mėlynus akinius...

(Atkelta iš 7 psl.)

toks pranašingas regėjimas:

"Į Chicago viešbučius ir privačius lietuvių namus iš visur plėtojamos srovės plaukia tautiečiai. Iš srovelių bematant pasidarys okeanas. Jau dabar jaučiama, kad restoranai pritrūks vietų (ir dešrų), lietuviškos įstaigos nespės atlikti darbų, o smagūs užėigų laikytojai tiek praturtės, kad... turės pakankamai atliekamų žaliųjų pirmajam Lituanistikos katedros įmokėjimui padengti."

Na, pirmoji regėjimo dalis taip ir įvyko, kaip pranašauta, bet užėigų laikytojam ta katedra dar nė pro sapną nepasivaideno. Be to, nors ta manifestacija turėjo pademonstruoti mūsų pajėgumą, bet mūsų korespondentas matė daugiau scenų, kur karčiaminkai pilotiškai mazgojosi rankas, kai jų klientų viena koja jau neberėmė antros kojos...

VISAI UŽMIRŠTAS TARYBINĖS FILOSOFIJOS TĖVAS

Kaip "Gimtajame krašte" informuojama, Lietuvoje leidžiami "Filosofijos istorijos chrestomatijos" tomiai aprėpia ir dar aprėps įžymiausių pasaulinių ir mūsų filosofų kūrinius. Tarp jų būsią aptarti ne tik Markso, Engelso, Lenino, bet net ir St. Šalkauskio ir Sibire numarinto V. Sezemano darbai.

Deja, tarpe tų mąstytojų visai nerandame tarybinės filosofijos tėvo Josifo Stalino pasaulinio vardo. Negali būti, kad toksai kadaise išgarsintas filosofas dabar jau yra per durnas, kad būtų galima įrikiuoti į šią kompaniją!



Svečių tarpe: Kazė Gustaitytė-Leonaitienė, Gražina Žukauskienė, aktorius Julius Balutis ir korp! filist. iš Venezuelos Mečys Balutavičius.

V. A. Račkausko nuotr.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.



St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.



GROUP THERAPIST/TREATMENT DIRECTOR

Needed by a residential treatment center for male delinquents. Must have a masters degree in Social Work or psychology with major in group work & 2 years of residential experience. Salary negotiable. Send Resume with graduate school transcript to SISTER RITA.

BOYSVILLE OF MICHIGAN

8744 Clinton Macon Rd.

Clinton, Mich. 49236

An Equal Opportunity Employer (21-28)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Vaižganto pašaukimas: dirbti savai tautai

(2) Kan. Juozo Tumo penkiasdešimtoms mirties metinėms

BALYS AUGINAS

1893 m. vos tik baigus kunigų seminariją, Vaižgantą ištinka pirmasis šiurpus nepasisekimas — jis savo dvasinės valdžios skiriamas... į Mintaują, Latviją. Su nupuolusia dvasia nuvyksta jis į paskyrimo vietą. Mintaujoje jis įsitraukia į slaptą lietuviškąją veikimą, lanko lietuvių intelektualų susirinkimus. Susipažįsta su A. Kriščiukaičiu-Aišbe, M. Dovainiu-Silvestravičium, Petru Mašiotu, Petkevičaitė-Bite, Vincu Kudirka ir Jonu Jablonskiu, kurio bute vykdavo oficialiai vadinami literatūriniai susirinkimai. Kadan gi be politinių pašnekesių būdavo nagrinėjami ir naujų lietuvių rašytojų kūriniai, Vaižgantas įsijungia į literatūrinį darbą, rašydamas referatus apie naująją lietuvių literatūrą. Čia gimsta ir jo pirmieji scenos vaizdėliai, atsiminimų fragmentai. Juos vėliau rašytojas panaudoja rašydamas "Pragiedrulius".

Bet jaunojo kunigo odisejos nesibaigia. Jis blaškomas iš vieno užkampio į kitą, iš nedidelės parapijos į dar mažesnę bažnytkaimį. Be Mintaujos ir Vilniaus jis apkeliauja Mosėdį, Kulius, Micaičius, Vadaktėlius, Sidabravą, Stakius, Laižuvą...

Vienur jis pagyvena porą metų, kitur — vos keletą mėnesių. Bet visur jis energingas, kovingas ir veiklus. "Kovoja dėl didesnių teisių katalikų bažnyčiai, reikalauja lietuvių kalbos dėstyimo pradinėse mokyklose. Rašo peticijas, renka parašus ir siunčia jas pačiam carui" (A. Vaitiekūnienė, Vaižgantas — 21 psl.). Ir visur jis studijuoja vietos tarmes, renka tautosaką, domisi vietos papročiais, tarmėmis. Tas laikotarpis yra produktingiausias Vaižganto gyvenime, pasižymis veiklia publicistine ir visuomenine veikla.

1896-1904 jis bendradarbiauja ir redaguoja Tėvynės Sargą. 1900-1903 m. redaguoja Žinyčią. 1905 m. aktyviai dalyvauja Didžiojo Vilniaus Seimo sambūryje kaip krikščionių demokratų atstovas. 1906-7 dirba Vilniaus žinių redakcijoje. Joms sustojus, 1907 m. su Antanu Smetona dirba Vilties laikraštyje ir be publicistikos vis daugiau įsitraukia į grožinę literatūrą.

"Bendras darbas su A. Smetona, L. Noreika, J. Kubiliumi laikraštyje suartino juos ir sudarė idėinius bei emocinius ryšius visam gyvenimui. Iš šių viltininkų kolektyvų ilgainiui išaugo politinės partijos —

Tautos Pažanga, Tautinė Sąjunga, kurioms Vaižgantas jautė sentimentą daugiau nei kitiems politiniams kolektyvams. (Taip rašoma L. E. XXXII t. 27-33 p.).

Tais pat 1907 m. Vaižgantas įstoja į Lietuvos Mokslo Draugiją. Iš Vilniaus keliama į Laižuvą, o iš ten vėliau prasideda naujos kelionės. Apkeliavęs beveik visą Lietuvą, Vaižgantas pagaliau su geros valios misija siunčiamas į Ameriką, 1914 m. į Rygą, 1915-6 m. į Petrapilį, 1917 m. kelionė Švedijon, Stockholmą ir 1918-19 m. vėl grįžta į Vilnių. Tai vis jo laisvės kovų rezultatai: įgijęs kalbėtojo ir veikėjo patyrimo, Vaižgantas, kaip įgudęs visuomenininkas ir prityręs veikėjas reikalingas savajai tautai.

Tačiau Vaižgantą vadinti politiku nebūtų tikslu — jis buvo tik visuomenininkas (turįs labai didelį patyrimą) ir veikėjas, tik "visuomenės tarnas" su ilgų metų sukauptu kalbėtojo patyrimu. Jis neturįs jokio politiko - diplomato žymių. Tam prieštarauja jo kaip krikščionis, skaidrus ir neklaidingas būdas, atvira siela, pasitikėjimas žmogumi. Juk per visą savo gyvenimą (kaip pats sakėsi) nebuvo mažesni tikrai blogo žmogaus. Ir savo raštuose jis randa net blogiausiam žmogui gerio krislį. O ne vienas politikas-diplomatas nepasižymi pasitikėjimo dorybe. Ir iš viso — jo skrupulingas pamėgimas tiesos buvo daugeliui jo amžininkų tikroji nepolitiko rakštis. Vaižgantas mėgo atvirumą ir toleranciją. O visos šios ypatybės yra labai priešingos ir nebūdingos politiko tipui. Tarp kitko, jis ir pats griežtai neskyrė lietuviškų partijų. Svarbu, kad lietuviškos, kovojančios už vieną tą patį tikslą — tai ir gerai. Kai jį vatsikirsdavo: "Kairiems aš juodašimtis, klerikalas, o krikdemams — parmazonas. O man visi geri ir visus myliu, bilė tik dirbtų ir tarnautų Lietuvos pažangai" (Vaižgantas).

Galbūt dėlto, kad draudžiamą laikotarpio laisvės kovų metais visų lietuviškųjų partijų tikslas buvo vienas — laisvės atgavimas. Tad "tapau savosios, lietuviškos visuomenės tarnas: ne, dar daugiau — jos vergas, dėl jos metų metais nebematęs, kaip skaisiti saulutę šviečia ir džiugina. Kur tik kas man liepė eiti, ėjau neatsiklausdamas,

kas jį įgaliojo man liepti, bet tik visuomenės labui. Ėjau, dirbau be atodairos, laiku nesumetęs, ar aš tam kvailikuotas" (Vaižgantas).

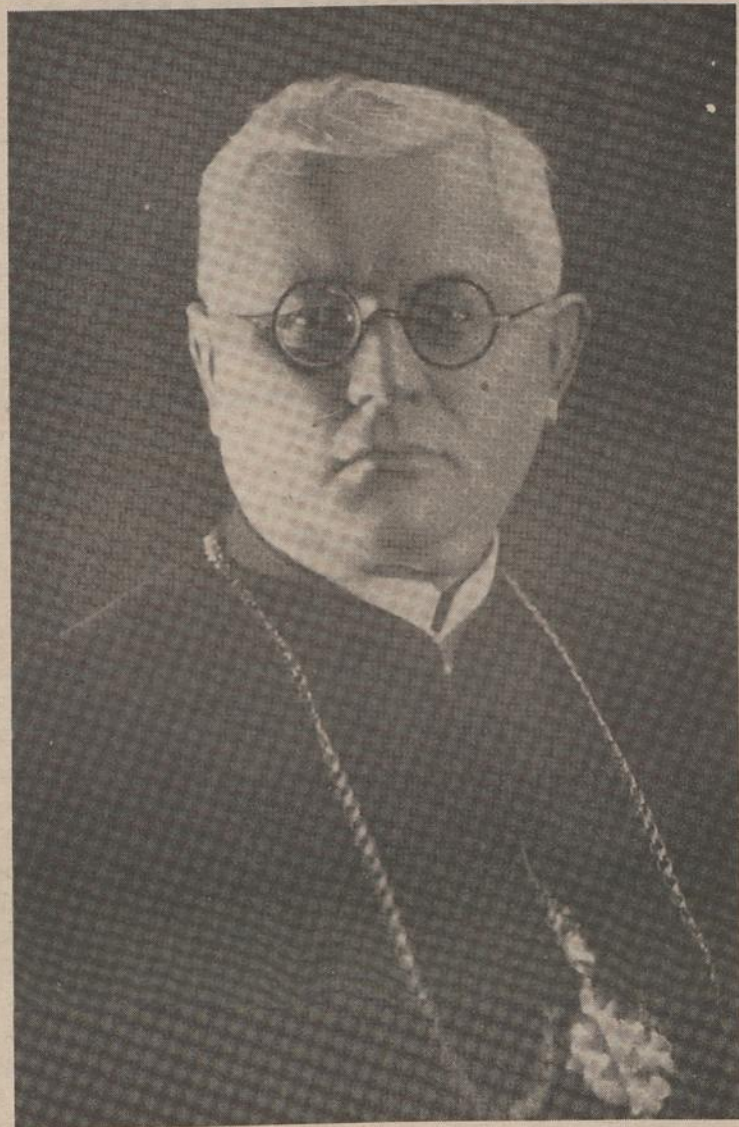
Ir Lietuvai tapus laisvai, jis ir ėjo, kur tik jį siuntė Lietuva ir tauta. Per ilgus savo gyvenimo metus dirbdamas įvairiuose laikraščių redakcijose, Vaižgantas vis labiau ir labiau įsitraukia į grožinę literatūrą. Pradėjęs toje srityje reikštis XIX a. pabaigoje, Vaižgantas dabar tampa jau žinomą rašytoju. Laikraščiuose ir atskiromis knygomis pasirodo jo raštai — apybraižos iš kelionių po Galiciją (1910), Ameriką (1912), Krymą (1916); keletas nedidelių scenos vaizdų (1907), Alegorių vaizdai (1896-1916), Aukštaičių vaizdėliai (1913), Karo vaizdai (1914-1915) ir kt.

Atgavus Nepriklausomybę, Vaižgantas ir toliau nepadeda plunksnos. Jis rašo straipsnius, kuriuose vaizduojami gyvi, aktualūs įvykiai — dažnai sąmojingai ir feljetoniškai — kai kada aprašomieji dalykai išauga į beletristinius vaizdus. Straipsniai telpa lietuviškoje spaudoje, o vėliau leidžiami atskirais raštų tomiais, kurių iš viso yra išleista 20 tomų.

Pradėjęs rašyti Apžvalgoje, Tėvynės Sarge, žinyčioje, Vilniaus žiniose, Vilttyje, Vaire, Rygos Garse, Lietuvos Aide, Tautoje ir Trimite, jis rašo ir toliau visur. O tačiau, nors Vaižgantas rašo ir kitų naudojamomis temomis, jis yra nepakartojamas, savitas, originalus. Jo stilius gyvas, sąmojingas, veikiąs jausmus ir vaizduotę. O kartais — mistiškas, verčias skaitytoją susimąstyti. Jo raštuose dažnai epiškumas, lyrizmas ir publicistika, kaip vijokliai susipina į vieną kamieną.

Be visos eilės smulkesnių dalykų, vienas po kito pasirodo ir stambieji Vaižganto veikalai — Pragiedruliai (1918-1920) Dėdės ir Dėdienės (1920-1921), Šeimos Vėžiai (1927), Žemaičių Robinzonas (1932), Nebylys (1933).

Žodžiu, Vaižgantas dirba savo tautai, savo žmonių gerovei, panaudodamas savo talentą — kūrybinį, kaip rašytojas — žodinį, kaip kalbėtojas, visuomenininkas, kaip Lietuvos universiteto docentas. Nuo 1922 m. ligi 1929-tųjų m., jis dėsto XIX a. pabaigos ir XX a. pradžios lietuvių literatūros istoriją, skaitydamas Humanitariniame fa-



Kun. dr. J. Tumas-Vaižgantas

kultete studentams draudžiamą laikotarpio pasikaitas. Universitete dirbdamas milžiniškomis pastangomis sukaupia daug įdomios, istorinės medžiagos, taip svarbios lietuvių literatūrai, kurią pats per visą gyvenimą buvo surinkęs. Paskelbia daugybę autentiškos medžiagos ir savo paties išpūdžių ir atsiminimų apie ano meto mūsų rašytojus. Faktų gausumas patraukia: gyvas medžiagos perteikimas, puikūs literatūriniai rašytojų portretai, taiklios rašytojų charakteristikos, daugybė spalvingų jų buitės detalių. Su daugeliu jų Vaižgantai teko pačiam susidurti, pažinti juos susirašinėjant, palaikant asmeninius ryšius. Ką gi mes šandien žinotumėm apie tokius savo XIX a. rašytojus, kaip Anusevičių, brolius Juzumus, Ivinskį, Vienažindį, Maironį, Vincą Kudirką, Žemaitę, Basanavičių, Lazdynų Pelėdą, Petkevičaitę-Bitę, Šatrijos Ragana... ir daugelį kitų, jei Vaižgantas nebūtų suradęs pluoštus iki tol nežinomų rankraščių? Mūsų raštų kruopščiu registravimu Vaižganto pasitarnauta ir mūsų bibliografijos mokslui, nors pats savęs jis mokslininku ir nelaikė.

Be Vaižganto mūsų literatūros istorijoje būtų likusi didelė sunkiai beužpildoma spraga. Tai vis darbus ir rūpestingojo Vaižganto nuopelnas! Tai jo paliktas kraitis lietuvių tautai! Jo ir kultūros baruose įmintos gilių pėdos!

Vaižgantas visą gyvenimą domėjosi literatūra. Nepriklausomybės laikais jis dar rado sau naujo darbo: ėmėsi kritiko - recenzento

plunksnos. Jis yra recenzavęs daugelį naujai pasirodžiusių knygų. Straipsnyje "Knygoms apginti... nuo kritikų" Vaižgantas teigė, jog yra viso recenzavęs mažų mažiausiai du šimtus knygų. Sakė visai nejaučiąs gėdos, kad jį vadina "specialistu knygoms girti". Reikia pasidžiaugti kiekviena knyga, nes tai lašas į mūsų literatūrą ir kultūrą, tik kartais jis mažesnis, o kartais — didesnis"... (A. Vaitiekūnienė, Vaižgantas 44 psl.).

"Iš esmės aš nesu kūrėjas, nei beletristas" — dažnai kartodavo pats apie save. Kartais jis teigėdavo, kad nenori būti matuojamas kūrėjo mastu, kad jis tik feljetonistas, etnografas, laikrastininkas. Ir pats apgailestaudavo, kad neturįs laiko atsidėti grožinai literatūrai. Iš tikrųjų gi parašęs savo žymiausius kūrinius — Pragiedrulius, apysakas Dėdės ir Dėdienės, Nebylys, apsakymą Rimai ir Nerimai, Vaižgantas įsiriokiavo į geriausių mūsų grožinės literatūros klasikų eiles: jis atsistojo šalia Vienuolio ir Krėvės.

Kaip gražiausias lietuviškų klonių saulėlydis užgeso Vaižgantas 1933-ųjų metų balandžio 29-tą dieną, palikęs tautai spindintį ir gausų savo darbų derlių. Mums jis yra, lyg tas retas Aukštaitijos pievų rasos deimantukas, švytįs lietuviškosios raštijos puslapiuose. Lyg tas Vaduvų krašto paukštis, Aušros pažadintas, čiulbėjęs savo krašto laisvės saulei...

Po penkiasdešimt metų ir miręs jis kalba į mus savo knygomis, savo darbais, savo tauria dvasia, savo (Nukelta į 10 psl.)

BOSTONO LIETUVIAI

50 METŲ LAIMĖS SUKAKTIS

Gegužės 21 d. Bostone giminių, draugų ir Bostono kultūrininkų byrų bendromis pastangomis buvo paminėta kapitono Albino Šležo ir Onos Šležienės-Vanagaičės 50 metų laimingo

VAIŽGANTAS...

(Atkelta iš 9 psl.)

kilnių pašaukimu. Ar nebūtų tam didžiajam mūsų tautos veikėjui didžiausias paminklas, jei mes, gyvieji jo knygų skaitytojai savo gyvenime prikeltume vaižgantišką dvasią ir vykdytume jo pašaukimą? Iš jo knygų taip ir trykšta toji meilė žmogui. Mylėjime savo brolių lietuvių. Ir pasisemkime iš Vaižganto asmens tos tyros tautinės stiprybės, tautinio sąmoningumo ir tolerancijos skirtingų pažiūrų lietuviui, nes tos savojo brolio tolerancijos jis savyje buvo sukaupęs nemažiau, negu jo gimtojo krašto Alaušo ežeras turėjo vandens...

Pagalvokime ir apie savo likiminį pašaukimą: ar dirbsime savai tautai, ar kaip žemės sliekas pranyksime nežinomybėje?...

LITERATŪRINIAI ŠALTINIAI: 1. *Lietuviškoji Enciklopedija XXXII t. J. Tumas-Vaižgantas* (27-33 psl.). 2. *Vaižgantas — Rinktiniai Raštai I t., Vilnius, 1957.* 3. *A. Vaitiekūnienė — Vaižgantas, Kaunas, 1981.*

vedybinio gyvenimo sukaktis.

Gražioj ir erdvioj šležų namų sklype pastatytoje palapinėje buvo suorganizuotos šaunios vaišės su atitinkamu žodžiu. Kadangi abu sukaktuvininkai yra buvę Klaipėdos krašto gyventojai, tai tokia proga pats "buvęs klaipėdietis", rašytojas Antanas Gustaitis jiems skirtoje kalboje vaizdžiai prisiminė anuos gražiuosius gyvenimo ir bendravimo laikus. Juk Ona Šležienė yra nusipelnusio Mažosios Lietuvos veikėjo ir sukilimo rengėjo Jono Vanagaičio duktė. O kap. Albinas Šležas yra ėjęs įvairias atsakingas pareigas ir buvęs Klaipėdoje buvusio pulko vado pulk. Lankonskio adjutantu, rūpinęsis įvairiais karių kultūriniais reikalais.

Nors į tokias sukaktis dabar susirenka tik "balta-plaukiai" tautiečiai, bet Albino ir Onos Šležų vedybiniio gyvenimo šventėje dalyvavo daug lietuviško jaunimo — sukaktuvininkų vaikų draugai.

Nuoširdžiai sveikiname Albiną ir Oną Šležus, sulaukusius tokios gražios šeimyninio gyvenimo sukakties, linkėdami daug gražių ir laimingų gyvenimo metų.

PRANCIŠKONŲ SODYBOJE MAINE

Tėvų Pranciškonų sodyba Kennebunkport, Maine, yra vienas iš gražiausių gamtos kampelių, kur daug kas važiuoja atostogauti, pailsėti ir net pabendrauti

visada savųjų tarpe, nes ten veik kiekvienas susiranda savo senesnių draugų, arba ir įsigija naujų.

Kiekvienais metais tėvai pranciškonai toje gražioje sodyboje surengia gegužinę-nikniką. Šiais metais tokia gegužinė buvo liepos 10 d. Į ją suvažiavo iš "visos Amerikos" gal daugiau nei pusė tūkstančio įvairaus amžiaus tautiečių.

Pirmoji ir pagrindinė dalis yra šv. Mišios ir pamokslas. Pamoksle tėvas Leonardas Andriekus pažėrė daug gilių minčių, kurios kiekvieną verčia susimąstyti. Per Mišias giedojo šv. Kazimiero parapijos iš Brocktono choras, kurį dabar veda Jūratė Lalienė. Ji

yra baigusi Vilniaus konservatoriją ir prieš kelis metus atvyko pas savo vyrą į Ameriką. (Jie apsivedė okup. Lietuvoje, kai ten buvo nuvykęs dabartinis jos vyras). Seniau šio choro dirigentu buvo komp. Julius Gaidelis, bet jam mirus, dabar ji vadovauja.

Po šv. Mišių buvo pietūs ir po to prasidėjo meninė programa, kurią atliko Onos ir jos sūnaus Gedimino Ivaškų vedamas Bostono tautinių šokių sambūris. Didelių ir žalių medžių prieiglobstyje, atrodė, jog mūsų šokėjai šoko dar gražiau, negu salėse. Po šios dalies buvo persikelta į didžiulę salę, kur šv. Kazimiero parapijos choras, diriguojamas Jūratės Lalienės, padainavo visą eilę gražių lietuviškų dainų.

Kiekvienas, kuris buvo atvykęs į gegužinę šioje gražioje sodyboje, tikrai nesigailėjo.

Ir kai šeštą valandą rei-

kėjo sėsti į autobusą ir važiuoti atgal į Bostoną, buvo, ko tai liūdna ir gaila. Gal tos sodybos, gal pažįstamų, o gal tos gražios gamtos.

PARENGIMAI

• Rugpjūčio 14 d. Minkų radijo valandėlės 49 metų sukakties pinikas-gegužinė Romuvos parke, Brocktone.

• Rugpjūčio 14 d. LB Bostono apygardos rengiama Lietuvių Diena Maiornio parke, Wocestery.

• Spalio 1 d. Kultūrinis Subatvakaris Tautinės Sąjungos namuose, So. Bostone.

• Spalio 2 d. Laisvės Varpo rudens renginys South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Lapkričio 13 d. šv. Pet-

ro parapijos kalėdinis bazaras So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Lapkričio 20 d. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas So. Bostono lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Lapkričio 27 d. Jono Vanagaičio šaulių kuopos 25 metų sukakties minėjimas So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Nuo liepos 18 d. dvi savaitės vyksta Ireno Manomaitienės dailės paroda Cambridge Public Library Broadway.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES
Small friendly well equipped hospital is accepting application for RN's on all shifts. Wages comparable with area hospitals based on experience, excellent benefit package. Contact
UNITY HOSPITAL
1301 Main St.,
Buchanan, Mich. 49107
616-695-3851

(27-33)



1983 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

17 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA, LATVIJA IR VOKIETIJA

Kellonė 915: rugsėjo 15 - spalio 1 \$1,699
Lankoma: 6 dienos Vilniui, 4 Rygoj, 3 Varšuvoj,
1 Frankfurte

12 DIENŲ: LIETUVA IR RUSIJA

Kellonė 809: rugpjūčio 9-20 \$1,569
Kellonė 906: rugsėjo 6-17 \$1,569
Kellonė 104: spalio 4-15 \$1,279
Lankoma: 6 dienos Vilniui, 3 Leningrade, 2 Maskvoj

Visi išvykimai iš New Yorko ir Bostono
Daromi giminių iškviatimo dokumentai
Dariaus-Girėno sukaktuvinis kalendorius — \$5.00
Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
293 Auburn St.
Newton, Mass. 02166
617 965-8080/969-1190

Y.T. ALANTAS

Draugo Visakio karjera

(2) (R) *Lietuvių Bendruomenės premijuota novelė*

Dolgošėjėvas, didžiai rūšiomis akimis varstydamas savo pavaldinį, iškošė pro dantis: — Kvaily, niekas Lenino nesodina į supuvusį senio sostą, ir niekas jo nelaiko dievybe: jis toks pat žmogus, kaip ir mes, tik savo genialiu protu jis kuria naują pasaulį. Aš nenoriu girdėti iš tavo lūpų kvailysčių. Tai tik parodo, kad api e komunizmo filosofiją tu tiek ir tenusivoki. Duosiu tau gerą patarimą: jei ko neišmanai, geriau laikyk liežuvį už dantų, aišku?

— Visada atsiminsiu jūsų išmintingą patarimą, Piotr Ivanovič! — šūktelėjo Visakis, pašokdamas nuo kėdės ir sumušdamas užkulnius.

— Gerai, sėsk! — motelėjo ranka Dolgošėjėvas ir, užsitraukdamas papiroso dūmą, kalbėjo toliau: — Trumpai drūtai dalykas toks: mano padėjėją iškelia kitur, tave noriu pristatyti paskirti jo vieton. Gera žinia, tiesa? — viršininkas šypsojosi žiūrėdamas į Visakį.

— Nepaprasta, nelaukta staigmena, Piotr Ivanovič! — vėl vyras pašoko nuo kėdės labai susijaudinęs ir čia pat sumesdamas, kokio kyšio pareikalaus viršininkas už jo tarnybinį paaukštinimą?

— Gausi mašiną ir šoferį, — kalbėjo vir-

šininkas šypsodamas — galėsi pirktii mūsų krautuvėje, lankysi mūsų klubą užmiestyje: ten vynas, muzika, moterys... Žodžiu, tavo gyvenimas pasikeis iš pagrindų: tu priklausysi elitui, tai yra išrinktiesiems, kuriems priklausos pasaulis... gal dar nepriklauso, bet priklausys. Juk pats supranti: kur kas geriau važiuoti per gyvenimą sėdint už vairo, kaip būti taškomam purvo bėgant iš paskos...

— Kalbos nėra, Piotr Ivanovič, — paskubėjo sutikti Visakis.

— Girdečiau, rengies važiuoti atostogų.

— Tamstai leidus, važiuoju į žemaitiją pas brolių: jis ten kolūkio pirmininkas.

— Aš nieko neturiu prieš: gali važiuoti, bet mes apie tai pakalbėsime vėliau, užėik pas mane vienuoliktą valandą.

— Šiąnakt?

— Žinoma, šiąnakt: pats žinai, svarbius nutarimus mes visada darom naktimis, — Dolgošėjėvas atsistojo ir savo pavaldiniui ištiesė ranką.

Visakis, labai nustebeš, paspaudė riebią, drėgną viršininko ranką. Tokio familiarumo jis niekad nerodė savo pavaldiniams. Bet Visakio nuostabai dar čia nebuvo galas: viršininkas,

uždėjęs ranką ant peties, palydėjo jį iki durų ir dar pasakė įdoktrinuojamą kalbelę, lyg kad dar nebūtų užtekę, ką kalbėjo anksčiau.

— Atsmink, jei nori padaryti tarnybinių karjerą, turi būti geriausias iš geriausių, kitaip sakant, turi neatšaukiamai peržengti tam tikrą ribą, už kurios baigiasi supuvusi buržuazinė moralė ir prasideda laisva, be jokių prietarų Markso Lenino mokslo pagrįsta komunistinė pasaulėžiūra. Senoji buržuazinė moralė vertina artimo meilę, apykantą, teisybę, pakeltą į aukščiausią dorybių kategoriją, o mūsų, komunistų, moralė pirmiausia vertina tai, kas naudinga partijai. Sakysime, nužudyti žmogų, buržujiškai galvojant, yra labai sunkus nusikaltimas, bet mums, komunistams, likviduoti žmogų yra didelis nuopelnas, jei tik tai patarnaujama partijai. Partija viršum visko! Jei tau nepakils ranka nužudyti partijos priešą, tu niekad nepateksi į elito klubą. Pagalvok apie tai, drauge. Pasikalbėsime plačiau apie tai šiąnakt, — Dolgošėjėvas atidarė duris ir žiūrėjo, kol jis nusileis laiptais.

2.

Visakis žingsniavo iš lėto Laisvės Alėja pasimetęs savo mintyse. Buvo gražus, šiltas pavakaris. Gatvėje buvo gausu žmonių, tarnautojai iš įstaigų ėjo namo, bet Visakis tos minios nematė. Jis net užmiršo, kad motina laukia jo pietų. Jis mėgo aiškias situacijas, o čia buvo kažkokia makalynė. Dolgošėjėvas užsiminė apie paaukštinimą, bet kam tie sapaliojimai apie žmogžudystę?

(Bis daugiau)

Didingai praėjo Pasaulio Lietuvių Dienos

(2)

ANTANAS JUODVALKIS

Po pietų pertraukos prasidėjo gyvos diskusijos dėl PLB valdybos penkerių metų veiklos. Diskusijose dalyvavo arti pusšimčio seimo narių. Čia buvo keliami įvairūs švietimo, kultūros, lėšų, politiniai bei visuomeniniai reikalai, santykiai su kitomis institucijomis bei organizacijomis. Diskusijos tęsėsi porą valandų, bet buvo korektiškos ir dalykiškos. Visi pranešimai ir apyskaitos buvo priimtose.

Pirm. pavaduotojas V. Kleiza valdybos narių vardu, padėkojo pirm. V. Kamantui ir įteikė medžio drožinį — smutkėlį.

Registracijos mandatų komisijos vardu Bronius Nainys pranešė, kad šiuo metu yra užsiregistravę 107 asmenys, turį balsavimo teisę. Konstitucijai keisti reik 2/3 balsų, t. y. 72 balsai.

Konstitucijos keitimą referavo M. Šilkaitis ir siūlė PLB vardu padaryti kai kuriuos papildymus ir įvesti naujus punktus. Paragrafas 5, pastraipos "c" ir "e" papildytos šiais žodžiais: "...ar jų įgaliojimų valdybų nariai". Už pasisakė 89 balsai. Papildomas punktas "f" — "...buvusieji PLB valdybos pirmininkai" — atmetas, nes už balsavo tik 68 nariai. Paragrafai 10 ir 21, kuriuose kalbama apie 5 metų laiką, buvo siūlyta pakeisti į 4 metus. Šis siūlymas gavo 74 balsus, vienam pasisakius prieš. Tokiu būdu, seimo nariai ir PLB valdyba renkama 4 metams.

Antradienis, 1983 m.
birželio 28 d.

Kraštų bendruomenių pranešimus padarė 16 Kraštų valdybų pirmininkai ar jų atstovai. Iš pranešimų paaiškėjo, kad didžiosios lietuvių bendruomenės yra stiprios ir veikia gyvai, bet kur yra lietuvių tik saujelės, tenkinamasi kontaktų palaikymu ir didžiųjų švenčių paminėjimais. Pietų Amerikos kraštų — Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus, padėtis yra išskirtina. Naujosios išeivijos į šiuos kraštus atvyko mažai, o ir tų didžioji dalis išsikėlė į palankesnius kraštus. Pagrindą sudaro prieškariniai ateiviai, bet jų didelė dalis iškeliavo amžinybėn, o kiti paseno ir ramiai nori leisti senatvės dienas. Jų vaikai menkai moka lietuvių kalbą ir nesidomi lietuviškomis problemomis, o trečioji karta visiškai atitrūko nuo lietuvių kamieno. Be to, dalis senųjų ateivių, dėl sun-

kių ekonominių gyvenimo sąlygų, pateko į raudonųjų tinklą ir pasidarė priešiški lietuvių interesams. Šiuo metu Pietų Amerikos kraštuose ekonominė padėtis taip pat yra sunki, siaučia nedarbas ir infliacija. Tik atskiri asmenys ar šeimos yra ekonomiškai prasiveržę ir gerai įsitvirtinę. Jaunimas lietuviškai nemoka, liuanistinių mokyklų nėra, trūksta pasišventėlių mokytojų ir pasiryžėlių mokinių. Lietuvių Bendruomenės vadovai ir parapijos deda visas pastangas nulietuvėjimą sulaikyti ir sudominti lietuviška veikla. Yra gražių prošvaisčių, bet reikia daug pastangų, rūpesčio ir pinigų įdėti, kad grąžinti jaunimą į lietuvišką veiklą.

Australija domėjosi ir sielojosi PLB ir Vliko santykiais. Laisvinimo darbas yra labai svarbus ir neturėtų rasti vietos tarpusaviam erzeliui. Pavergėjas yra labai stiprus ir rafinuotas, todėl reikia sujungti visas turimas jėgas ir dirbti bendrai ir koordinuotai. Kalbėtojai, o jų buvo visos puskapis, daugumoje pasisakė už santykių sunormavimą, bet tik lygybės principu. Buvo leista pasisakyti ir Vliko pirm. dr. K. Bobeliui, kuris pareiškė, kad jis esąs Lietuvių Bendruomenės narys ir siekias bendros veiklos, bet neleisias jo vadovaujamos institucijos užgaulioti bei jai diktuoti. A. Gureckas, buvęs PLB atstovas prie Vliko valdybos pareiškė, kad spaudoje tie reikalai buvo plačiai aprašyti, tad nieko neturįs prie to pridėti. Kiekvienas dalyvis gavo jo pareiškimo tekstą.

Šiuo klausimu diskusijos buvo gyvos ir daugelis seimo narių pareiškė savo nuomonę. Dauguma kalbėtojų reišė norą susitarti ir dirbti bendrai. Kiti manė, jei negalima susitarti, tai dirbti atskirai, netrukdam vieni kitiems. Diskusijos buvo baigtos be ryškesnio nutarimo.

V. Kamantas Kraštų valdyboms pateikė savo pageidavimus: vykdyti nutarimus, palaikyti ryšį su PLB valdyba, šaukti rajonines konferencijas, stiprinti kultūrinius kraštų ryšius, steigti lit. mokyklas ir padėti išlaikyti Vasario 16 gimnaziją, finansiskai remti Lituanistikos katedros įgyvendinimą, pranešimus ir išlaikyti Pasaulio lietuvių stiprinti informaciją svetimtaučių tarpe, siųsti solidarumo įnašus ir ki-

taip remti PLB valdybą, pritarti Australijos pageidavimui VI-jį PL jaunimo kongresą ruošti Australijoje, kad daugiau išjudintų ir sulietuvintų jaunimą.

Taip baigėsi diskusijos dėl kraštų bendruomenių vadovų pranešimų, o išvadas padaryti palikta nutarimų komisijai.

Kultūrinės veiklos planus referavo komisijos pirmininkas dr. Kęstutis Keblys. Planuose numatyta aibė kultūrinių priemonių, ryšių ir pasikeitimų menininkais, tik nepramatė lėšų, kaip visa tai įvykdyti. Neužmiršo ir spaudos bei knygų platinimo, nes ir šie reikalai reikalingi ypatingos talpos ir globos. Megstinas ryšys su mokslo įstaigomis ir mokslininkais, archyvinės medžiagos apsauga ir telkimas, radijo ir video juostų pasikeitimas ir t.t.

Ir vėl V. Kamantas kalbėjo Lituanistikos katedros įgyvendinimo reikalu. Pasisigėdo didesnio entuziazmo ir visuomenės pritarimo. Padarome nutarimus, bet pritrūkstame energijos įgyvendinti. Lituanistikos katedra reikalinga ir ją reikia įgyvendinti. Čia pat E. ir K. Gimžauskai, prel. Vytautas Balčiūnas ir Juozas Pažemėnas įteikė po tūkstantinę Lit. katedros reikalams. Jei tokių entuziastų susirastų bent trejetas šimtų, tai Lit. katedra dar ši rudenį galėtų pradėti veikti.

Diskusijų metu dauguma pritarė Lit. katedros įgyvendinimui ir siūlė įvairius būdus pinigams surinkti. Užsienio atstovai manė, kad Lit. katedra daugiausiai tarnaus šiaurės Amerikai, tai ir ja rūpestis turėtų gulėti ant jų pečių, o ne PLB valdybos. Pavesta tuo reikalu pasisakyti nutarimų komisijai.

Po vakarienos buvo išklausyta Pasaulio lietuvių redaktoriaus Broniaus Nainio paskaita — Bendruomenės didžioji misija: žvilgsnis į išeivijos ateitį. Paskaita, trūkusi pilną valandą, buvo gerai paruošta

ir iškelta naujų minčių.

Trečiadienis, 1983 m.
birželio 29 d.

Tęsiant komisijų pranešimus, politinės veiklos pranešimą padarė: dr. R. Kondrotas — anketa ir A. Gureckas — išeivijos uždaviniai Lietuvos laisvės kovoje. Pirmasis nagrinėjo anketos duomenis, o antrasis — apžvelgė mūsų pastangas laisvinimo baruose ir padarė kai kurių sugestijų. Po paskaitos ir vėl pasipylė visa eilė patarimų ir siūlymų, kaip geriau vykdyti laisvinimo darbą.

Švietimo reikalais dalykišką pranešimą padarė komisijos pirm. Mykolas Drunga. Reikalingi trys elementai: mokiniai, mokslo priemonės ir mokytojai. Galima mokytis mokykloje ir namie. Šeimoje kalbėti tik lietuviškai. Gaminti tinkamų, pigių ir daug mokslo priemonių. Nemo-kantiems lietuviškai, reikia dėstyti lietuvių kalbą, kaip svetimą kalbą, bet neatstumti.

Po paskaitos pasipylė visa eilė pasiūlymų ir patarimų, kaip tėvai turi auginti vaikus, kad vaikai nenutoltų nuo lietuvių bendruomenės.

Jaunimo klausimu pranešimą padarė pirm. Kęstutis Sušinskas, pasitalkinęs narius — Laimą Garbonkienę-Nainytę, Jonikienę, J. Žukauskienę ir A. Narbutaitį. Diskusijose daugiausiai dalyvavo jaunimas ir davė kai kurių sugestijų.

Juozas Gaila kalbėjo apie LB organizaciją ir lėšas. Stebuklingo recepto nepasiūlė.

Socialiniais klausimais pranešimą padarė Regina Kulienė.

Diskusijų metu buvo įvairių siūlymų ir daugelio akys krito į veikiančius fondus, lyg jie būtų bendruomenės vadovybės pavaldūs.

Po pranešimų, visos komisijos išsiskirstė į atskirus kambarius paruošti nu-

tarimų projektus ir perduoti rezoliucijų komisijai.

Ketvirtadienis, 1983 m.
birželio 30 d.

Nominacijų ir balsų skaičiavimo komisiją sudaro: dr. K. Ambrozaitis (pirm.), (JAV), L. Stankevičius (Argentina), J. Lasienė (Kanada), K. Laukaitis (JAV), J. Alkis (D. Britanija), V. Bukevičius (Australija), J. Tatarūnas (Brazilija) ir Sabas (Vak. Vokietija).

Dr. K. Ambrozaitis perskaito nominacijų komisijos protokolą. Į PLB valdybą yra gauti du kandidatų sąrašai: JAV ir Kanados. Renkama PLB valdyba iš 7 asmenų ir leidžiama kooptuoti du asmenis pilnateisiais nariais. Kontrolės komisija renkama iš 3-jų narių. Garbės teismas renkamas iš 5 narių ir 2 kandidatų.

Į PLB valdybą kandidatuoja:

JAV sąrašas: Mykolas Drunga, Algimantas Gečys, Birutė Jasaitienė, Vytautas Kamantas, Raimundas Kudukis, Milda Lenkauskienė, dr. Tomas Remeikis.

Kanados sąrašas: Eugenijus Čiuplinskas, dr. Silvestras Čepas, Haris Lapas, dr. Petras Lukoševičius, dr. Jonas Račkauskas, Rita Rudaitytė ir dr. Juozas Sungaila.

JAV sąrašas gavo 68 balsus, o Kanados — 43 balsus. Tokiu būdu, į PLB valdybą 4 metams išrinkti JAV sąrašas kandidatavę asmenys.

Į kontrolės komisiją kandidatavo ir išrinkti: Mečys Šilkaitis, Algis Rugienis ir Jonas Urbonas, kadidatu liko Romas Bublys.

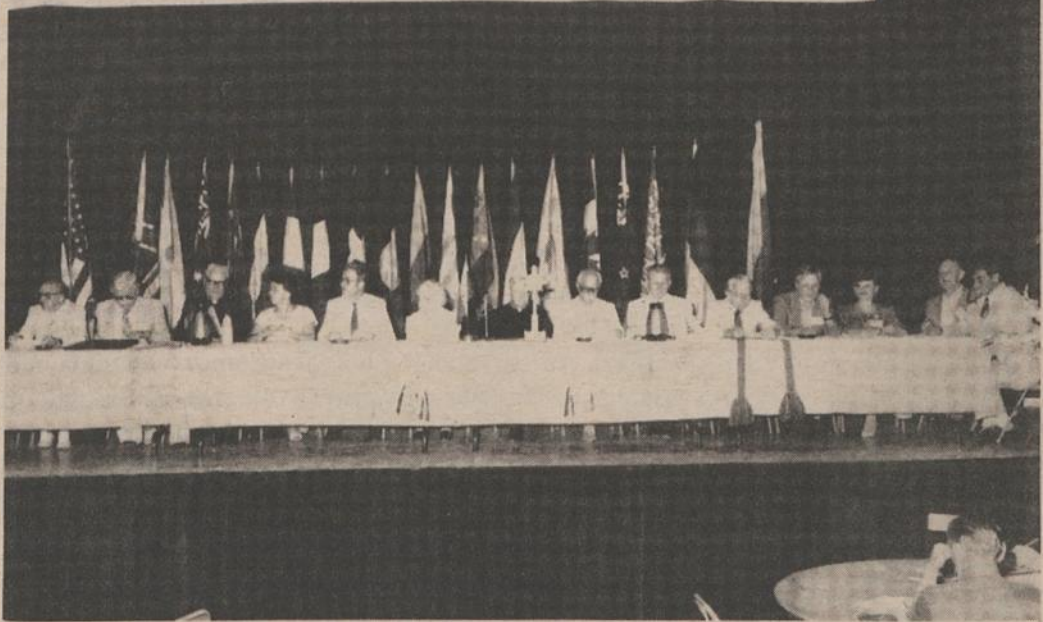
Į garbės teismą kandidatavo ir buvo išrinkti: Juozas Danys, Vytautas Izbickas, dr. Petras Kisieličius, Vaclovas Kleiza ir Algis Raulinaitis. Kandidatais liko — dr. Petras Vileišis ir Viktoras Vaitkus.

Paskelbus balsavimo rezultatus, pirmininkaujantis

(Nukelta į 12 psl.)

BENDRUOMENES SEIMAS

Vienybėje su kovojancia tauta



VI-jo PLB seimo prezidiumas. Scenos gilumoje dalyvaujančių kraštų vėliavos.

J. Tamulaičio nuotr.

PLB SEIMAS...

(Atkelta iš 11 psl.)

dr. A. Raulinaitis pranešė malonią staigmeną, kad Vliko pirm. dr. K. Bobelis ir PLB pirm. V. Kamantas pasirašė susitarimą dėl koordinuotos laisvinimo veiklos. Perskaičius susitarimo tekstą, pasirodė abu pirminkai paspaudė rankas ir tarė po trumpą žodį, o susirinkusieji atsistoje pritarė ilgais plojimais. Taip trejetą metų trukęs nesutarimas buvo likviduotas ir prasidės bendra laisvinimo veikla.

AUŠROS šimtmečiui skirtą montažą atliko Pedagoginio Lituanistikos instituto studentai, paruošti Agnės Kižienės. AUŠRAI skirtą paskaitą torontiskis prelegentas dr. Pranas Gaida skaitė seimą uždarius, nes dėl susisiektimo keblumų, negalėjo laiku atvykti.

Naujosios valdybos vardu žodį tarė dr. Tomas Reimeikis, o baigiančios kadenciją — Vytautas Kamantas.

Padėkojus vieni kitiems, seimas baigtas visiems sugiedojus tautos himną.

Užsklandai

Seimas praėjo sklandžiai ir visa darbotvarkė įvykdyta minutės tikslumu, nors nebuvo niekam atsakytas žodis. Jaunimo Centro vadovai, ypač valdybos pirm. Irena Kriaučiūnienė, nusipelno padėkos už tinkamą patalpų priežiūrą ir kiekvieną dieną pritaikymą skirtingiems poreikiams: dienos metu seimo posėdžiams, o vakare — jaunimo šokiams.

Seimui rengti komitetas, vadovaujamas dr. Petro Kisieliaus, suorganizavo ir priglaidė atstovus bei parūpino bilietus į didžiuosius renginius.

Seimo nariai, ypatingai užjūrio kraštų ir Pietų Amerikos, aktyviai dalyvavo komisijose, posėdžiuose ir diskusijose. Supažindino kitus kraštus su savomis problemomis ir ieškojo tinkamų sprendimų, kad lietuvių ilgiau išsilaikytų ir Lietuvai laisvė greičiau priartėtų.

Vliko ir PLB susitarimas visiems buvo džiaugsminga žinia, kurią parvėš į savuosius kraštus ir dar su didesne energija dirbs laisvinimo darbą.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas yra graži prošaistė plačiajame pasaulyje išsisklaidžiusiems lietuviams, dirbantiems lietuvių išlaikymo ir tėvynės vadavimo darbą. Su nauju ryžtu ir naujomis jėgomis ženkime — Vienybėje su kovojančia tauta.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

SEKMINGA IŠVYKA

Liepos 10 d. surengta savanorių, ramovėnų ir birutininkių išvyka Onos ir Česio šadeikų sodyboje praėjo dideliu pasisekimu. Diena pasitaikė labai graži. Svečių privažiavė daug. Birutininkės ir savanorių bei ramovėnų žmonos turėjo prisigaminusios užtektinai įvairaus maisto, o vyrai atsivežę gėrimų.

Išvykos rengėjai svečiam išdalino 22 vertingas dovanas.

Onos ir Česio šadeikų sodyba yra erdvi ir graži. Sodas didelis ir turi daug gražių medžių, gėlių ir išvykoms labai tinka. O šeiminkai Ona ir Česys ša-

deikos būdami visuomenininkai ir priklauso net kelioms organizacijoms taip ir žiūri, kad ką nors gerą kam padaryti. Už užleidimą šiai išvykai sodybos jiems priklauso padėka.

★

Muz. Stasio Sližio vadovaujamas vokalinis moterų kvartetas atliks dalį meninės programos rugpiūčio 20 d. Dainavoje mokytojų studijų savaitės atsisveikinimo vakare.

★

Birželio 27 d. staigiai mirė Valius Mikalauskas sulaukęs 60 metų amžiaus. Buvo Lietuvių namų draugijos ir Dariaus-Girėno klubo narys ir lietuviškos veiklos rėmėjas Detroite.

Po varginančios ligos

DR. KAZIUI VILEIŠIUI

šią žemišką kelionę užbaigus, žmonai ir vaikams, seserims mielai ALENAI VILEIŠYTEI-DEVENIENEI-GRIGAITIENEI ir RITAI BAGDONIENEI bei broliui Dr. PETRUI ir kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Edvinas ir Halina Balceriai
Jonas ir Antanina Kutros
Albinas ir Vita Markevičiai
Dr. Antanas ir Halina Milakniai

Po sunkios ligos

DR. KAZIUI VILEIŠIUI

Anapilin iškeliavus, jo šeimą ir seserį mielą ALENĄ VILEIŠYTĘ - DEVENIENĘ - GRIGAITIENĘ ir jos vyrą KESTUTĮ šioje skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame

Emilis ir Julija Sinkiai

A. A.

DR. KAZIUI VILEIŠIUI

mirus, žmoną VERONIKĄ, sūnų JONĄ, dukrą DANGUOLĘ, brolių PETRĄ, seseris ELENĄ ir RITĄ bei jų šeimą, visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Juozas ir Margarita
T a r u š k a i

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?



2422 WEST MARQUETTE RD.
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

1983 m. gegužės mėn.

Santrumpos: atm. jn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — įamžintojas, jm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, įgal. — įgaliotinis, suma po pavardės — įnašų iš viso, kand. — kandidatas.

1x	\$10.00	Janušauskienės Irenos atm. jn. \$345.
1	\$25.00	Noreikienė Marija \$125.
2	\$30.00	Jurkūnas Stasys atm. jn. \$30; Varnelis Edmundas ir Gražina \$130.
1	\$35.00	Kliorė Bronius (miręs) ir Antonija, jm. Beverly Montessori mok. \$25 ir 1 kt. \$1,025.
1	\$37.50	Mačiulienės Vandos atm. jn.: Helene Curtis Industries, \$137.50.
7	\$100.00	Griauzdė Gerimantas \$100; JAV LB Phoenix apylinkė, Vinčas Ruseckas pirm. \$1,309; Kiršteinaitė Rūta M. jm. tėvas Raimundas Kiršteinaitis lituanist. mok. baigimo proga \$100; Kiznis Jonas \$100; Kristolaitis Algis \$100; Petrauskas Juozas ir Salomėja \$600; Venclova Tomas \$110.
1	\$120.00	Burneikis Jonas \$120.
1	\$122.27	Holenderis Emilijus \$122.27.
3	\$200.00	Kudirkos Antano atm. jn.: Kudirka, \$500; Prekeris Felicijus ir Stasė \$200; Skrupskelienė Alina \$200.
1	\$201.00	Šimukonio Broniaus atm. jn.: laidotuvių dalyv. per Venezuelos Liet. Kultūros Fondą, J. Menkeliūnas pirm. \$201.
1	\$205.00	Starevičiaus Petro mjr. savanor. kur. Vyties kryž. kav. atm. jn.: Pakalniškiai Salomėja ir Pranas \$25 ir 12 kitų, \$315.
1	\$235.00	Kamantauskienės Irenos atm. jn.: Kačinskai Elena ir Leonas \$235.
1	\$800.00	Armalis Adolfas ir Genė \$1,000.
1	\$1,000.00	Urbšaitis Klemensas.
1	\$2,252.88	Norgėla Antanas testamentinis palikimas \$17,172.68.
1	\$3,722.75	X.
Iš viso		\$10,126.40

1983 m. birželio mėn.

2x	\$20.00	Rudaitis Taiyda kand. jm. močiutė Marta Babickienė \$20; Matulevičiaus Juozo atm. jn.: 2 asm., \$120.
5	\$25.00	Baranuskienės Leonoros atm. jn.: Baranuskas Anna \$200; Bogdanovičiaus Stefan atm. jn.: Bogdanovičienė Jonkienė Vladislava, \$375; Jonkaus Petro atm. jn.: Jonkienė Vladislava \$425; Krasausko Egidijaus atm. jn.: Lietuvių Namų administracija, Balys Brasauskas pirm. \$25; Simanavičiaus J.R. atm. jn.: Karnius Albinas ir Angelė \$25.
1	\$40.00	Navickienės Adelės atm. jn.: 4 asm., \$40.
1	\$75.00	Palo-Palčiausko Romo atm. jn.: Karnius Albinas ir Angelė \$25, Kačinskai Leonas ir Elena \$25, Purtilis Jonas ir Elena \$25, \$75.
6	100.00	Ugintytė Danguolė, \$100; Jančiauskas Vladas ir Genovaitė, \$125; Kezienė Eugenija \$500; Petrauskas Juozas ir Salomėja \$700; Šeškienės Juzefos atm. jn.: Tamošaičiai Irena ir Vytautas \$25 ir 7 kiti, \$100; Stelmokas Povilas ir Nijolė, \$100.
2	\$200.00	Griežė-Jurgelevičius Stasys ir Barbora (mirusi), \$1,200; Kliorė Bronius (miręs) ir Antonija: Avižieniai dr. Algirdas ir dr. Jūratė \$100, Ulėnai Nijolė ir Jonas \$75, Jerašūnai dr. E. ir ponis \$25, \$1,225.
1	\$395.00	Prekeris Felicijus atm. jn. ir Stasė Prekerienė: Prekerienė Elena \$50, Prekerių šeima \$100 ir 17 kitų, \$595.
1	\$900.00	Mačiulių dr. Stanislovo ir Vandos atm. jn.: Daugirdienė Irena \$850, Baras Stasys \$25, Bičkienė Prudencija \$25, \$1,037.50.
3	\$1,000.00	X, \$1,000; Petravičių Aleksandro ir Salomėjos atm. jn.: Dapkienė Zita, \$1,000; Višcinis Domininkas atm. jn.: Višcinis Petras, \$1,000.
Iš viso		\$5,575.00

Lietuvių Fondas įžengė į trečią milijoną ir pagrindinis kapitalas 1983.VI.30 pasiekė \$2,540,376.80. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą \$1,170,262.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. Iki 1983.VI.30 palikimais gauta \$697,601.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamentą įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NOT-FOR-PROFIT,
TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION,
3001 WEST 59TH STREET, CHICAGO, IL 60629“.

Visi statykime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamae lietuvių išlaikymas.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

HOWARD TURNER
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas



Ispūdžiai iš Chicagos (2)

Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos

Aurelija Balašaitienė

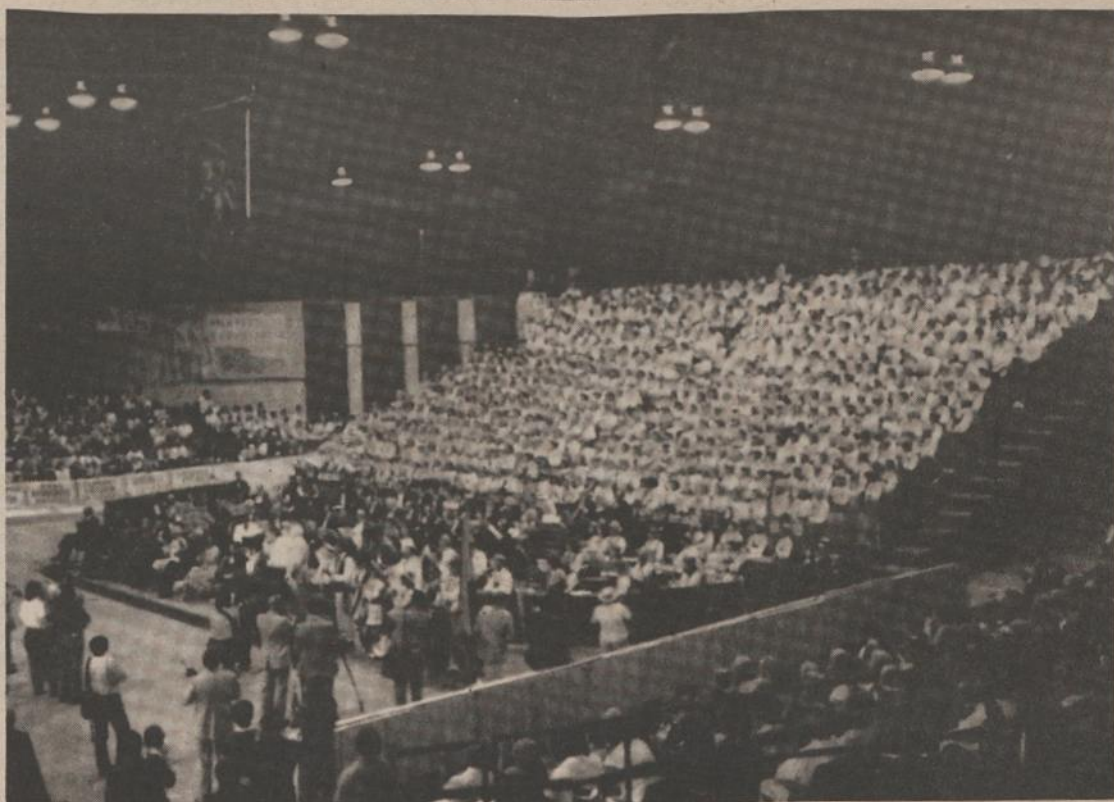
Dainų šventė sutraukė arti 8000 žiūrovų. Tai iš tikro kulminacinis lietuvių dienų momentas, kuris visus dalyvius ir svečius sujungė į vieną didžiulį lietuvišką vienetą, nes niekas taip nesuartina žmonių kaip galinga daina ir galėjimas joje dalyvauti.

Gražus universiteto paviljonas buvo padabintas lietuviškais plakatais ir emblemomis. Abipus choro buvo užrašai 'Vienybėje su kovojančia tauta' ir 'Lietuva brangi mano tėvynė', o virš choro kabėjo Vytis. Ložių karnizai buvo ištisai papuošti stilizuoto vyties ir festivalio emblemų plakatais. Svečiams susėdus į vietas, punktualiai prie podiumo pasirodė tautiniais drabužiais pasipuošusi šventės pranešėja dr. Vitalija Vasaitienė. Saunūs, jauni tvarkdariai prie visų įėjimų palaikė tvarką, o minia fotografu švaistėsi visose paviljono pusėse. 40 asmenų šventės simfoninis orkestras, diriguojamas Algio Modesto, maršo muzika pradėjo šventės parą. Eiseno pradžioje buvo nešamos Amerikos, Kanados ir Lietuvos vėliavos, o paskui jas žygiavo šventės garbės dirigentas Alfonsas Mikulskis. Didžiulė ir tvarkinga chorų eiseną buvo sutikta plojimais. Iš viso dalyvavo 45 chorai iš įvairių vietovių. Clevelandas ypač tingai didžiavosi tuo, kad buvo net keturi chorai iš Clevelando: Ciurlionio Ansamblis, Sv. Kazimiero lituanistinė mokykla, Sv. Jurgio parapijos ir Ramovėnų chorai. Matėme eisną vedant mokyklos direktorių Joną Vyšnionį, Vladą Plečkaitį ir Rytą Babicką. Kiekvienas choras nešė savo plakatą su pavadinimu ir miesto vardu. Visi plakatai buvo sukabinti aplink areną. Chorai pasidalino į dvi puses: jaunieji vienoje arenos pusėje, o suaugusių miršrus choras virš orkestro. Šalia orkestro atskirai sėdėjo mūsų jaunieji liaudies muzikos instrumentalistai, jų tarpe Elena Muliolytė - kanklių solistė, ir Balys Pakštas su birbyne.

Pranešėja pristatė šventės garbės svečius, juos pakvies-

dama į specialią vietą ties orkestru. Jų tarpe buvo universiteto kancleris Langenber su ponia, senatorius Charles Percy su ponia, Lietuvos garbės konsule Juzė Daužvardienė, PLB pirmininkas Vytautas Kamantas, Lietuvių Dienų Rengimo Komiteto pirm. dr. A. Razma, vysk. V. Brizgys ir šventės pirmininkas Vaclovas Momkus su ponia. Staiga per garsiakalbius pasigirdo rimtas pranešimas, prašant dėmesio. Už kelių sekundžių pasigirdo JAV prezidento Ronald Reagan'o balsas per telefoną, prie kurio buvo prijungtas garsiakalbis. Asmeniškai kreipdamasis į šventės organizatorių dr. Razmą, prezidentas padėkojo už tokio didžiulio festivalio surengimą ir už kvietimą jame dalyvauti. 'Palaikykite savo lietuvišką dvasią, skleiskite ją ir stiprinkite Ameriką savo inaušu', kalbėjo jis. 'Jūs visi turite tikėti į Lietuvos laisvės atgavimą, o ir aš tikiuosi, kad vieną kartą būsiu su jumis'. Prezidento sveikinimas buvo sutiktas audringais plojimais.

Vaclovas Momkus trumpu žodžiu atidarė šventę ir pakvietė senatorių Percy prie mikrofono. Senatorius, senas lietuvių bičiulis ir jų reikalų gynėjas, pasveikino iš arti ir iš toli atvykusius svečius, pasi-



Bendras dainų šventės vaizdas.

M. Žitkaus nuotr.



Dalis publikos ir prieky šventės dirigentai. M. Žitkaus nuotr.



Chicagos aukšt. lit. mokyklos choristai įžygiuoja.

M. Žitkaus nuotr.



Dainų šventę pajvairino ir tautinių šokių šokėjai.

M. Žitkaus nuotr.

džiaugė lietuvių sportininkų laimėjimais ir pastebėjo, kad laisvajam pasaulyje gyvenantys lietuviai negali pilnai džiaugtis savo laisve, nekovodami už Lietuvos išlaisvinimą. Juzė Daužvardienė apgailestavo, kad šventėje nėra dalyvių iš Lietuvos, kurioje uždrausta dainuoti laisvės dainas. Tačiau ji pareiškė viltį, kad bus diena, kai lietuviai laisvoje Lietuvoje dainuos triumfo dainą. Dr. A. Razma padėkojo lietuvių dienų dalyviams už jaukiai praleistas dienas drauge dirbant, posėdžiaujant, linksminantis, sportuojant ir dainuojant. 'Esame sustiprėję, suartėję - visų kraštų lietuviai dirbsime vienam tikslui'.

Dr. V. Vasaitienė pristatė buvusius dainų švenčių garbės dirigentus: Joną Budriūną ir Alice Stephens. Po to buvo pagerbti atsistojimu mirusieji dirigentai ir choristai, o taip pat dvi viešnios iš Toronto: staiga mirusi p. Zaliauskienė ir tragiškai žuvusi jaunutė, 10 metų Kuncaitytė. Po to buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai bei Malda už Tėvynę. Pirmąją koncerto dalį dirigavo Alfonsas Mikulskis. Mišrus choras, orkestras, solistės Anita Pakalniškytė ir Roma Mastienė atliko Lituaniką (Dariaus ir Girėno garbės, komp. Emerikas Gailevičius), 'Jaunimo Giesmė' ir 'Vai ir prijojo'. Toliau dirigavimą perėmė Aloyzas Jurgutis Budriūno 'O, Nemun' skambėjo majestotiškai. Tai bene viena iš gražiausių šventės repertuaro dainų.

Įdomi naujovė buvo liaudies instrumentų orkestro įvedimas. Orkestrui dirigavo Emilija Sakadolskienė tris liaudies dainas. Jos skambėjo originaliai ir gražiai, tačiau šalia didelio šventės orkestro nuskaubė blankiai. Atrodo, kad jei instrumentų skaičius būtų bent padvigubintas, išpūdis būtų stipresnis. Tačiau tai sveikintina pradžia, nes mūsų jaunimui reikia pažinti mūsų senovinės kultūros visas apraiškas ir susipažinti su senoviniais instrumentais.

Sekantias tris liaudies dainas energingai dirigavo Toronto Volungės choro dirigentė Dalia Viskontienė. Vaclovas Verikaitis dirigavo Simkaus 'Atsisveikinimą su Tėvyne' dalyvaujant solistams Anitai Pakalniškytei, Romai Mastienei ir Algiui Grigui. Po to sekė 15 minučių pertrauka.

Paprastai sakoma, kad apie pertrauką nereikia rašyti. O vis tik kartais ir jos yra labai įdomi šventės dalis. Pro šalį plaukia minios, ieškomos pažįstamų veidų. Čia susitikau su Rūta Sakienė iš Los Angeles, ir turėjau progos pasikalbėti su JAV LK valdybos pirmininku dr. Antanu Butkum, kurio per visus šventės įvykius nemačiau. Stebėjau, kad jo vardo nesimatė jokioje programoje, nei garbės svečių sąrašė. Pasigedau ir mūsų diplomatijos sveikinimų - kodėl nepasveikino mūsų šventės Stasys Lozoraitis iš Romos, ar min. Bačkis iš Washingtono? Minioje pastebėjau mūsų garbės konsulą Vytautą Cekanauką iš Los Angeles ...

Sviesoms blykstelėjus grįžome į savo vietas. Jaunių chorai pradėjo savo eisną į suaugusių choro vietas. Buvo maloniai graudu matant jau Amerikoje gimusius jaunus žmones ir vaikus su tautiniais drabužiais, susijaudinusius, rimtais veidais ... Faustas Strolia, kuris yra gerai žinomas savo susidomėjimu ir darbu su jaunimu, dirigavo tris dainas. Publika jas nepaprastai šiltai sutiko dė dviejų priežasčių: dvi iš jų buvo labai gyvos ir nuotaikingos (G. Gudauskienės 'Ganiau karves ant kalnelio' ir K. Žižiūno 'Gėgutė'), ir jauni balsai, jautriai su solistu Algiu Grigu sudainavę ilgą Sibiro Giesmę (Fausto Stroliaus), sudarė labai stiprų išpūdį. Tai daugumoje

(Nukelta į 14 psl.)

Pasaulio Lietuvių Dienos...

(Atkelta iš 13 psl.)

lituanistinių mokyklų mokiniai, suplaukę į šią šventę iš visų Amerikos kraštų, paliesti lietuviškos dvasios kibirkštis. Toliau Alfonsas Gečas dirigavo vyrų chorui tris liaudies ir senovines dainas, o Jonas Govėda taip pat dirigavo dvi liaudies dainas mišriam chorui.

Idomus dainų šventės pavairinimas buvo Nijolės Pupienės vadovaujamas Chicagos Tautinių šokių grupės pasirodymas su beveik 300 šokėjų. Tai buvo didinga šventės užbaiga, orkestrui, mišriam chorui ir šokėjams susijungus į vieną darnią visumą, atliekant tris tautinius šokius ir arenoje sudarant kaleidoskopines figūras. Muzikinėje palydoje taip pat dalyvavo liaudies instrumentų orkestras, o dirigento pareigas perėmė Algis Modestas. Kiekvieno šokio pabaiga buvo sutikta su karštais ir ilgais plojimais.

Pagaliau atėjo šventės uždarymo momentas. Pranešėja pakvietė visus atsistoti ir drauge sugiedoti du punktelius Lietuva brangi. Programose buvo paruošti lapai su gaidomis ir tekstu. Staiga nuotaika pasikeitė. Galingai užgrojo orkestras, į dainą įsijungė visi solistai ir eiliniai šventės svečiai. Atrodė, kad tą akimirka trumpam į mūsų tarpą atėjo Lietuvos dvasia. Bedainuojant nejučiomis kai kurie pradėjo šluostyti ašaras, kurių priežastį sunku išaiškinti. Buvo didinga, graudu ir drauge liūdna - mes švenčiame, save praturtindami tuo, ką atsinešėme iš savo tėvų krašto ir ką sukūrėme tautinės gyvybės tęstinumo dvasioje, o tėvynėje... Ir kai tūkstančiai, sujungti vienos dainos žodžiais ir melodija dalinas viena mintimi ir vienu

jausmu, išpūdis yra nepaprastai didingas ir gilus.

Su dideliu malonumu turui pastebėti, kad šventės uždarymo kalba buvo taikli ir trumpa. Dainų šventės komiteto pirmininkas Vaclovas Momkus padėkojo visiems ir visoms už talką ir dalyvavimą, išskirtiną padėką pareiškdamas šventės pranešėjai dr. Vitalijai Vasaitienei. Svečiams sukilus ir pradėjus skirstytis, vyravo šilta ir jauki nuotaika. Publikoje matėsi daug jaunimo, kurių dalis su pasididžiavimu rankose laikė šventės emblemas ir plakatus, juos nurinkę nuo sienų ir karnizų kaip brangius suvenyrus.

Dainų šventė, mano manymu, buvo pats svarbiausias Lietuvių Dienų renginys, savo nuotaika sujungdamas visus taip, kaip joks visuomenininkas ir jokia organizacija padaryti negali. Tuo nenorėčiau nuvertinti ir kitų svarbių įvykių, kaip LB seimo, sporto žaidynių, paskirų organizacijų posėdžių ir parodų. Tačiau niekur nėra to visus vienijančio elemento, kurį turi tokia milžiniška ir gerai suorganizuota dainų šventė. Taip pat tenka stebėtis ir paties choro darnumu atsižvelgiant į tai, kad buvo repetuojama su skirtingais dirigentais tolimose vietose ir tik viena šeštadienio repeticija jiems davė progos susipažinti su parodo tvarka, dirigentais ir jų pačių vietomis. Šventės dalyviai turi būti jos rengėjams giliai dėkingi.

Kaip ir visi didieji subuvinimai, taip ir šis baigėsi banketu-pokyliu ištaigingame, kad ir kiek senstelėjusiame Conrad Hilton viešbutyje. Apie aštuntą valandą vakaro ties viešbutiu rinkosi dailiai pasipuošę vyrai ir prašmatniai pa-



Clevelando šv. Kazimiero lit. mokyklos choristai su mokyklos dir. J. Vyšnioniu.

sidabinusios moterys. Pasiėkusi antrame aukšte pokylių salę, nelengvai susiradau savo vietą, nes stalų numeriai neturėjo jokios logiškos tvarkos. Mano stalo numeris buvo 25, tačiau šalimais buvo 108, 39 ir 114, o toliau, visai kitame gale buvo 18,27 ir kiti. Prie mano stalo jau sėdėjo Margučio radijo populiarusis vedėjas Petrutis, jaunas losangelietis Gajauskas, mūsų garsaus disidentų Balio Gajausko brolėnas, kun. Gaida, kun. Baltūsis. Besišnekučiuojant, prie manęs prisitartinio du populiarūs losangeliečiai: kons. Vytautas Cekanauskas ir žurnalistas Rūta Sakienė. Iš pradžių pokalbis buvo imanomas, nes garsusis Neo-Lituanų orkestras dar nebuvo pasirodęs. Tvarkdariams pakvietus svečius susėsti į vietas, Marija Remienė trumpu žodžiu pasveikino dalyvius ir pakvietė solistę Dalią Kučėnienę sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnus. Po to svečius pasveikino Vytautas Kamantas, dr. Antanas Razma ir Linas Kojelis, kurio dėka buvo gautas asmeniškasis telefoninis Amerikos prezidento sveikinimas dainų šventei.

Vysk. Brizgiui sukalbėjus maldą, buvo patiekti geros kokybės pietūs ir užsimezgė kalbos. Pavalgius prasidėjo šokiai, bet vietos buvo taip mažos, kad teko tik 'pasistumdyti'. Kitoje salėje, tik perėjus koridorių, linksminosi jaunoji karta. Patalpos ištaingos, pa-

tarnavimas ir indai labai aukštos kokybės, tačiau po kiek laiko buvo aiškus oro vėsinimo trūkumas: jaunimo bankete buvo karšta ir tvanku. Čia rengėjai turėtų padaryti stiprų priekaištą viešbučio administracijai, nes šiais moderniais laikais aukštos reputacijos viešbutyje tai nepateisinama.

Atėjo laikas grįžti į namus. Išpūdžių daug ir jausmai gero kai maišyti. Puikios tos mūsų lietuvių dienos! Ir toji tradicija turi būti tęsiama, nes iš jų išsinešama dvasinė atgaiva ir lietuviškos vienybės jausmai. Tačiau ateityje rengėjai turėtų geriau persvarstyti to garbingo festivalio planus, kad nebūtų taip varginami šventės dalyviai, lekiant iš vienos vietos į kitą, bandant visur suspėti, jaučiant pareigos jausmą nieko nepraleisti, nieko neaplenkti. O gi toks susibūrimas didelės masės tautiečių turi dar ir kitą labai svarbų aspektą - privatų pabendravimą su senais pažįstamais iš tolimų vietovių, atnaujinimą senų pažinčių, pasidalinimą naujienomis ir atminimais. Reikia rasti laiko ir persirengti, ir pailsėti, ir pavalgyti... Nuotoliai dideli, kalendorius perkrautas, ir grįžti žmogus į namus kiek nusivylęs - daug ko nepamatyta, daug kur nebūta. O ir suvenyrų nebuvo. Dainų šventės metu buvo pardavinėjamos dešrelės ir 'minkšti' gėrimai, o aš namiškiams ieškojau suvenyrų. Neradau

niekur. Ieškojau ir šventės leidinio, bet neturėjau galimybės nuvykti į Jaunimo Centrą. Taigi, grįžau į namus ir be to leidinio. Atrodo, kad įdėta daug pastangų, daug išlaidų ir reklamos, tačiau nepasirūpinta labai svarbiomis smulkmenomis. Esu tikra, kad suvenyrai būtų atnešę gerokai pelno. Taip pat pasigendu įprastos vietos mūsų sportininkams, taip ilgai besiruošiusiems savo žaidynėms. Sekmadienis buvo perkrauta diena. Tie, kurie dalyvavo masinėse pamaldose, turėjo vargo suspėti į dainų šventę, o ir dėl banketo baiminosi. Pakili nuotaika paprastai nukentčia nuo per didelio nuovargio.

Tačiau išvadoje turiu pasidžiaugti, kad Chicagos Lietuvių Dienos savo tikslą atsiekė ir jų dalyviai ilgai gyvens patirtais išpūdžiais. Man asmeniškai dainų šventė atrodė visų renginių vainiku. Reikia tikėtis, kad sekančios lietuvių dienos bus labiau kondensuotos ir koncentruotos į du ar tris pagrindinius renginius, tuo suteikiant didžiausio pasitenkinimo plačiausiai masei lietuvių. Gi šių Lietuvių Dienų rengėjams ir darbuotojams priklauso užtarnauta padėka.

OPERATING ROOM SUPERVISOR

WESTERN COLORADO 78 BED HOSPITAL WITH TWO SURGICAL SUITES HAS AN OPENING FOR A OPERATING SUPERVISOR.

IF YOU ARE INTERESTED IN MOVING TO WESTERN COLORADO, PLEASE WRITE TO PERSONNEL DEPARTMENT.

COMMUNITY HOSPITAL

1065 Walnut Ave.

Grand Junction, Co. 81501

OR CALL

(303) 242-0920, Ext. 250

Equal Opportunity Employer (27-29)

CHILDCARE OPENINGS

Must have a degree and 2 years experience with male delinquent youths and be at least 23 years old. Sleep in days work.

Beginner's salary \$11,000.00-15,000.00. Send resume & college transcript to SISTER RITA

BOYSVILLE OF MICHIGAN

8744 CLINTON MACON RD.

CLINTON, MICH. 49236

Equal Opportunity Employer (21-28)

MOLD MAKER PLASTIC MOLD

Pay commensurate with experience.

Call 212-438-1200

(23-29)



Vl. Plečkaitis ir R. Babickas prieky clevelandiečių choristų. M. Žitkaus nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI



AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,

CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Galerija atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus trečiadienius



CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

• **George Voinovich**, Clevelando miesto meras, dalyvaujant pavergtųjų tautų atstovams, praeitą pirmadienį, liepos 18 d. 5:30 val. vak. miesto rotušėje pasirašė proklamaciją skelbiančią liepos trečiąją savaitę "Captive Nations Week".

• **Dr. Emanuelis Jarašūnas**, buvęs Korp! Neo-Lithuania Los Angeles padalinio pirmininkas, Vilties draugijos šimtininkas, su

šeima dalyvavęs Lietuvių Dienose Chicagoje, grįždamas namo į Santa Moniką, porai dienų sustojo Clevelande pas savo motiną bei gimines ir ta proga apsilankė Dirvoje, palikdamas auką.

• **Lietuvių pensininkų klubo** gegužinė įvyksta liepos 24 d. 2 val. p. p. Dievo Motinos parapijos sėdelyje. Bus skanūs valgiai, gausi loterija, lietuviška muzika. Prašome visus atsilankyti.



APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIS** apdraudos įstaigą. Skambinti **ZENONUI** (216) 531-2211 arba **SAULIUI** (216) 461-3500.

• **Lengvosios atletikos** treniruotės tęsiamos antradieniais ir ketvirtadieniais 6:30 val. vak. Šv. Juozapo High School stadijone. Ypačingai kviečiami patys jauniausieji, pradedant nuo 7 metų amžiaus.

• **JAV LB Tarybos** metinis suvažiavimas įvyks š. m. spalio mėn. 22-23 d. d. Charterhouse viešbutyje, 24800 Euclid Ave., Euclid, Oh. 44117, tel. (216) 261-0300. Rezervuojant kambarį su nuolaida pasisakyti, kad atstovas Lithuanian Community. Kreiptis į mgr. Martha Berry.

• **V. Apanius**, Chesterland, Oh., atnaujindamas prenumeratą, pridėjo auką Dirvai 13 dol. Ačiū.



• **OHIO AUTO BODY**, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel: (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

NAMŲ REMONTAVIMO AR DEKORAVIMO REIKALAIS GERĄ IR SĄŽININGĄ PATARNAVIMĄ GAUSITE KREIPDAMIESI Į

ANICETĄ STRIMAITĮ

DAŽAU NAMUS, LIPINU POPIERIUS, ATLIEKU STALIAUS DARBUS, SUVEDU VANDENS VAMZDŽIUS, ĮDEDU ĮVAIRIAS PLYTELES IR ATLIEKU EILĘ KITŲ DARBŲ.

Prašome skambinti telef.: 442-2487



Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.



• **PATRIA** prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

HOUSE FOR SALE, by owner. Euclid range, 3 bedrooms, 2½ bath, finished basement, 2 car attached garage, moving condition, all offer considered. Phone: 486-2743. (25-28)

**J. LUPO
DECORATING
COMPLETE HOUSE
REPAIR,
PAINTING-PAPER-
HANGING-PLASTER
461-5882**

HOUSE FOR SALE

Willoughby Hills, 2 acres, 4 bedroom brick, brick patio, excellent moving condition, central a-c, gas heat, finished basement, must see to appreciate, country living with all type fruit trees. Estate sale. \$89,500. Call: 423-0682. (26-29)

PADĖKA

Šių metų gegužės 23 d. negailestinga mirtis iš mūsų tarpo atėmė mūsų mylimą dukrą ir sesutę

ROMĄ BALYTĘ.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, gausiai suvažiuavusiems ar atėjusiems iš arti ir toli su Romute atsisveikinti ir palydėti ją paskutinėje kelionėje į amžino poilsio vietą. Ačiū Clevelando ir kitų miestų bei Kanados jaunimui.

Ačiū kun. Gediminui Kijauskui už atsisveikinimo maldas laidotuvių namuose, už Šv. Mišias, už prasmingą, paguodžiantį pamokslą ir palydėjimą į kapines.

Dėkojame L.B. pirm. Jurgiui Malskiui už atsisveikinimo pravedimą. Ačiū Juozui Kijauskui, Ritai Klionienei, dr. Eugenijui Šilgaliui, Ramunei Širvaitytei ir Rūtai Staniškytei už atsisveikinimo žodžius, pasakytus laidotuvių namuose sporto klubo "Žaibo", "Nerijos", Ateitininkų organizacijos ir "Grandinėlės" ansamblio vardu.

Ačiū Ritai Klionienei ir visoms "Nerijos" dainininkėms už atsisveikinimą su Roma giesmėmis laidotuvių namuose. Jums visoms ir mielai Irenai Grigaliūnaitei nuoširdus ačiū už giedojimą Šv. Mišių metu bažnyčioje.

Nuoširdi padėka visiems, aukojuosiems šv. Mišioms, ir už aukas Romutės atminimui panaudoti, ir tiems, kurie patys Šv. Mišias ir įvairias maldas užprašė. Dėkojame atsiuntusiems gėles į laidotuvių namus ir visiems, pareiškusiems mums užuojautas žodžiu, laiškais ir spaudoje. Dėkojame karsto nešėjams ir laidotuvių direktoriui p. Jakubui. Nuoširdi padėka visiems, Romutę lankiusiems ligoninėje paskutinėse jos gyvenimo dienose ir valandose.

Nuoširdžiai dėkojame rašytojai Aurelijai Balašaitienei už giliai suprasto Romutės gyvenimo, jos jaunystės ir iškeliavimo jautrų aprašymą "DIRVOJE" ir "DRAUGE".

Ačiū geroms ponioms ir Romutės draugėms, kurios mūsų didžio skausmo dienose rūpinotės, kad mūsų šeima ir svečiai nebūtų alkani.

Dėkojame Romos viršininkams ir bendradarbiams Cleveland Public Utilities už nuostabų nuoširdumą, paramą ir užuojautas.

Ačiū visiems geros širdies žmonėms už viską, kuo palengvinote niekada nesibaigiantį mūsų skausmą.

LEOKADIJA IR MEČYS BALIAI,
SESUTĖ RITA IR BROLIS
LEONAS SU ŠEIMA

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga



Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

• Vytas Meškauskas, Dirvos politinis komentatorius, su žmona atostogavo pas sūnų San Francisco, Calif.

• BALFo direktorių suvažiavimas įvyks 1983 m. spalio 22 ir 23 d. d. Brockton, Ma. Šeštadienį vyks posėdžiai Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų vienuolyne, o sekmadienį — iškilmingos šv. Mišios atnašaujamos

klebono kun. Petro Šakalio šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje ir vakare — BALFo skyriaus rengiama iškilminga vakarienė parapijos salėje. Suvažiavimą globoja Brocktono BALFo skyrius ir rengimo reikalais rūpinasi skyriaus veikėja Ona Eikiniene.

• Vasario 16-tos gimnazijos vadovybė — dir. Andrius Šmitas, kuratorijos

pirm. tėvas Alfonsas Bernatonis ir ižd. Jonas Valiūnas, lankantis Chicagoje Lietuvių Dienų proga, susitiko su BALFo pirm. Maria Rudiene ir bendrame posėdyje su BALFo Centro valdyba pasitarė gimnazijos išlaikymo svarbesniais reikalais.

• Gintaras Grušas, gyv. Los Angeles, Cal. išrinktas Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininku.

• Santaros-šviesos 30-sis suvažiavimas vyks š. m. rugsėjo 8-11 d. d. Tabor Farm, Sodus, Mi. Platesnė informacija bus paskelbta vėliau.

• (R) LB centro valdyba per Z. Juškevičienę Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.



Ramunė Tričytė skaito ištrauką Vyt. Alanto novelės "Draugo Visakio karjera" (R) LB premijos įteikimo iškilmėse Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje.

• Dr. M. Eymontt, Cherry Hill, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 13 dol. Ačiū.

• Julija Rastienienė, ALT S-gos garbės nario, poeto Nado Rastenio našlė, Dirvai paremti atsiuntė auką 50 dol. Ačiū.

• Petras Molis, buvęs LSS vyriausias skautininkas, iš skautų jamborees Kanadoje, mininės skautų 75 metų sukaktį, atsiuntė Dirvos skaitytojams linkėjimus. Kartu su juo stovyklavo ir clevelandiečiai Pilėnų tunto tuntininkas R. Belzinskas ir R. Matas.

TOOL MAKER

Know progressive & steel rule dies.
Pay commensurate with experience.

Call 212-438-1200

(23-29)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

3-11 and 11-7 SHIFT

Pinecrest Hospital, a 250 bed nursing home providing comprehensive care to the geriatric patients is recruiting RNs for supervisory positions. This is a state civil service covered position with an attractive benefit program. Prefer RNs with experience in Gerontology. Salary commensurate with education and experience. We are an EEO Employer. If interested, please send resume to Jerri L. Hartsock, Assistant Administrator, PINECREST HOSPITAL, P. O. Box 1109, Beckley, WV 25801 or call 304-252-6251, Mon.-Fri. from 9 am-5 pm.

(27-33)

MIRĖ DR. KAZYS VILEIŠIS

Dr. Kazys Vileišis, Jono Vileišio — Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro ir pirmo Lietuvos atstovo Amerikoje, sūnus.

Vileišių šeima turėjo penkius vaikus: tris dukteris ir du sūnus. Vyriausia Birutė Tursienė, buvo ištremta į Sibirą ir prieš keletus metus sugrįžus, mirė Lietuvoje. Alena Devenienė - Grigaitienė, gyvena Santa Monika, dr. Petras Vileišis — Waterbury, Ct., Kazys Vileišis gyvena Medford, Del. ir jauniausia duktė Rita Bagdonienė — Osmond Beach, Fla.

Kazys Vileišis gimė 1915 m. sausio mėn. 1 d., Vilniuje. 1933 m. baigė Aušros gimnaziją ir 1939 m. Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos fakultetą. Po baigimo dirbo medicinos fakulteto vaikų ligų klinikos asistentu.

Vokiečių okupacijos metu, Lietuvos pietinėje dalyje, aktyviai dalyvavo po grindžio veikloje, dėlto buvo Geštapo persekiojamas. Nuo bolševikų okupacijos pabėgo į Vokietiją kur dirbo vaikų sanatorijoje. 1946 m. kartu su žmona Veronika, dukra — Danga ir Motina Vileišiene persikėlė į Ameriką ir apsigyveno Waterbury, Conn. Čia jis jau rado apsigyvenusius — brolių Petrą ir seserį — Aleną. Pradėjo dirbti St. Marys ligoninėje, Waterbury. Iš čia jis persikėlė gyventi ir dirbti savo profesijoje — Medford, Del. Čia gyvena ir dirbo virš 20 metų. Iš tos vietos jis persikėlė gyventi į Eagle Point, Ariz. ir dirbo veteranų ligoninėje, White City Ore. Dėl ligos išėjo į pensiją 1982 m. sausio mėn. Neilgai jam teko džiaugtis pensininko gyvenimu, mirė 1983 m. liepos mėn. 1 d. Sirgo ilgai ir labai sunkiai. Brolis ir seserys dažnai jį aplankydamas. Prieš miršiant jis norėjo aplankyti anksčiau lankytas gražias vietas Floridoje. Tas noras, dėka jo seselės Ritos, gyv. Floridoje, buvo išpildytas. 1983 m. vasario mėn. abu apkeliaavo tas vietas pravažinėdami virš 1000 mylių.

Retai kas taip mokėjo džiaugtis gyvenimu kaip dr. Kazys Vileišis, dėlto tokiam žmogui mirtis yra sunku ir tragiška.

Jis buvo aktyvus lietuviškoje veikloje. Priklausė medikų korp. "Ąžuolas" ir

skautų organizacijai. Buvo malonaus ir švelnaus būdo. Didelis gamtos mylėtojas. Laisvą laiką dažnai išnaudodavo mėgiamam sportui — medžioklei ir žūklei. Daugiausiai žuvavo Kanadoj ir retkarčiais Aliaskoj.

Jis paliko žmoną Veroniką Valentavičiūtę Vileišienę, sūnų Joną, Santa Monikoje, Calif. ir dukrą Dangę — Vak. Berlyne, Vokietijoje.

Pagal jo pageidavimą kūnas buvo pargabentas ir pašarvotas Sokes laidotuvių koplyčioje, Waterburyje. Lankytojai vietoje gėlių aukavo Lietuvių Fondui, o kiti — mišiom.

Penktadienį, liepos mėn. 8 d. po gedulingų pamaldų šv. Juozapo parapijos bažnyčioje, dalyvaujant dideliu skaičiui giminių ir waterburiečių, velionies kūnas buvo palydėtas ir palaidotas Kalvarijose kapinėse šalia jo motinos. Dalyviai buvo pakviesti į Country Gate restoraną, Middlebury, pietums. Pietų metu dr. Petras Vileišis padėkojo dalyviams, taip pat atsisveikinimo kalbas pasakė sesuo Alena Devenienė-Grigaitienė, inž. K. Devenis, Birutė Vileišytė ir Viktoras Vaitkus, LB pirmininkas.

M. G.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES to work in sunny Florida experienced

CRITICAL CARE RN's

and
INTENSIVE CARE SUPERVISOR for 97-bed hospital in central Florida located midway between Daytona Beach & Orlando. Full & part time openings for 3 to 11 & 11 to 7 shifts. Pleasant working environment & competitive wage & benefits program. Call 904-734-2323 collect, Cathy Simms, Director of Personnel, FISH MEMORIAL HOSPITAL, DeLand, Fla. 32720. (25-34)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

to work & live in a small congenial community & a small 48 bed general acute care hospital. For all services & all shifts. Rural area beautiful place to live. Good starting salary. Liberal personnel policies & fringe benefits. Apply call or send resume to: Administrator, MOUNTAINVIEW GENERAL HOSPITAL, P.O. BOX 510, Mountain View, Arkansas 72560. 501-269-4361. (28-31)

PRINTING

Four-color strippers, 8-10 years journeymen who want to live and work in mid-Michigan. Progressive, quality shop. No layoffs. \$11.50 per hour 2nd shift, \$12.00 per hour 3rd shift. Apply call or write to: James HOUVENDER, PENDELL PRINTING INC., 1700 James Savage Rd., Midland, Mich. 48640. 517-496-3333. (28-23)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES NEEDED FOR MED/SURGICAL &

ICU & CCU

3 to 11 & 11 to 7 SHIFT
Salary commensurate with experience and ability. Excellent benefit program. For 218 bed hospital located in a beautiful university community in the Twin Lakes area of Western Kentucky.

Apply call or write to: PERSONNEL DIRECTOR MURRAY-CALLOWAY

COUNTY HOSPITAL, 303 POPLAR STREET MURRAY, KY. 42071 PHONE 502-753-5131

(22-28)

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

DR. KAZIUI VILEIŠIUI

mirus, giliausią užuojautą reiškiamo: žmonai VERONIKAI, broliui Dr. PETRUI VILEIŠIUI, seserims ALENAI DEVENIENEI-GRIGAITIENEI, RITAI BAGDONIENEI bei kitiems giminėms ir artimiesiems. Kartu liūdime su Jumis!

Mykolas ir Elena Gureckai

Vladas ir Ada Varneckai

Vladas ir Dorothy Žilinskai

A. A.

FILOMENAI JURKŠAITIENEI

mirus, jos vyrui, dukrai BIRUTEI GRICIE-NEI su šeima ir dukterims Lietuvoje reiškiamo giliausią užuojautą

Bružų šeima

A. A.

FILOMENAI JURKŠAITIENEI

mirus, jos vyrui, dukterims ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Giedra Gudauskienė

Aldona ir Vincas Juodvalkiai

A. A.

DR. JUOZUI VYDUI-PETUKAUSKUI

mirus, jo brolių VLADĄ PETUKAUSKĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame

Pranas ir Antanina
Petraičiai